

เทศน์หลังฉันจังหัน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

หลวงพ่อก : วาสนาคณณะ วาสนาคณมนไม่เหมือนกัน วาสนานะ เวลาพูด เมื่อกี้เขาถามปัญหาว่า เมื่อกินนั่งฟังเทศน์อยู่ แล้วกลิ้งวิธีโอมันจับอยู่ไง โฟมันก็ส่องมาที่เรา เขาเห็นเรานี้ะ เห็นเราเป็น โครงกระดูก เห็นเราเป็น โครงกระดูก เห็น โครงกระดูกมันเปลี่ยนแปลงแปรสภาพ ถ้าเห็นเราเป็น โครงกระดูก แต่โดยวิทยาศาสตร์ พวกเราปัญญาชน เราก็อไม่เชื่อใจใหม่ เราก็ด้องหลับตาแล้วดูใหม่ มันต้องพิสูจน์ มันเรื่องธรรมดา

ทีนี้พ่อกเห็นเราเป็น โครงกระดูก เราถึงถามว่า แล้วความรู้สึกที่จิตใจมันเป็นอย่างไรละ เพราะมันมีอยู่ในสมัยพุทธกาล ญาติพระพุทเจ้าผู้หญิงคนหนึ่งไม่ยอมฟังเทศน์พระพุทเจ้าเลย ไม่เคยไปฟังเทศน์พระพุทเจ้าเลย พ่อกไปฟังเทศน์ที่ไรบอกกายนี้มันของเน่า ของชำรุดใจใหม่ กายเป็นของเสียหาย แล้วเป็นคนรักสวยรักงามมาก เป็นผู้หญิงที่สวยงาม เป็นญาติพระพุทเจ้าแล้วสวยงาม แล้วเขาก็ไปบวชทั้งหมด แล้วตัวเองไม่ไปไหนหรอก วันๆ มีแต่ โอ้อโฮ! คอยจะรักษาความงามนี้แหละ แล้วไม่ยอมไปไหน แล้วพ่อกไป พระพุทเจ้าบอกว่าร่างกายนี้เป็นของเน่า มันเป็นถุงน้ำ มันเป็นแบบว่าเหมือนกับถุงน้ำพลาสติกมีน้ำ เหมือนถุงน้ำ ไม่มีอะไรดีหรอก

ตัวเองก็รักมาก รักมาก แต่เพราะญาติไปบวชหมด เวลาพระพุทเจ้านะ ตระกูลพระพุทเจ้าออกบวชหมดเลย แล้วอย่างญาติพี่น้องออกบวชหมด เหลืออยู่คนเดียว จะทำอย่างไร ก็มาบวชอยู่กับเขา บวชเสร็จเป็นนางภิกษุณีนะ ก็ไม่ยอมไปฟังเทศน์ ไม่ยอมไปฟังเทศน์หรอก เพราะไปทีไร จะบอกว่าของเราไม่สวยได้อย่างไร โอ้อโฮ! มันคิดนะ มันคิดว่า แหม! เราสวยงามแล้วสวยงามนั้นมันยึดมั่นมาก

มีอยู่วันหนึ่งก็คิดว่าเขาไปฟังเทศน์กันเยอะ ก็แอบไปฟังเทศน์พระพุทธเจ้าบ้าง พระพุทธเจ้ารู้หมดแล้วไง พอไปถึง ไปฟังเทศน์พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็เนรมิตให้เป็นนางฟ้า เป็นผู้หญิงสวยมากๆ เลย

เขาสวยอยู่แล้วไง เขาไปเจอคนที่สวยกว่าอายุ ๑๖ สวยมาก ไม่เคยเห็นใครสวยเท่านี้เลย เขาหลงว่าเขาสวย แต่เขาไปเห็นที่สวยมากกว่าเขา เขาก็ทึ่ง โอ้โฮ! ทำไมสวยขนาดนั้น ตั้งแต่เกิดมาไม่เคยเห็นใครสวยได้ขนาดนี้เลย แล้วพระพุทธเจ้าก็เทศน์ไป พอเทศน์ไปก็เนรมิตรูปนี้ให้อายุ ๑๘ ๒๐ ๓๐ ๔๐ หลังก็ห่อมลงๆ จากที่มันยึดมั่นว่าสวยมาก ดิฉใจมาก แต่พอมันเห็นนี้ไง พอมันเห็น เราจะบอกว่าถ้าจิตมันเห็นการแปรสภาพ แล้วจิตที่มันยึดมั่นมันสะเทือนใจมากไป เป็นพระโสดาบันเลยละ

สิ่งที่มันยึดมั่นถือมั่น ยึดมั่นถือมั่นว่าสิ่งนี้เป็นเรา แล้วพอมันไปเห็นเข้า เห็นสภาพเข้า สิ่งที่เป็นเรานะ แต่เราไปเห็นสิ่งที่มันคิดว่าเยอะแยะเลย ดิฉใจมันไปหมด เห็นใหม่ คำว่า “ตั้งแต่เกิดมาไม่เคยเห็นใครสวยเท่าขนาดนี้” เราว่าเราสวยแล้ว เราว่าเราอยู่กับความสวย อยู่กับสุขยอดเลย มาเจอเข้า เหมือนกับที่พระนันทะ พระนันทะแต่งงานไป แล้วพระพุทธเจ้าบอก “นันทะบวชใหม่”

“อยากบวช”

เสร็จแล้วก็คิดถึงแต่ อ้าว! เพิ่งแต่งงานนะ สวยใหม่ คิดถึงแต่ภรรยา

พระพุทธเจ้าบอกให้ดูภรรยาไว้นะ แล้วจับแขนไป จับแขนแล้วเหาะขึ้นไปสวรรค์ใจ ไปเจอนางฟ้า

“เมื่อกี้สวยไหม”

“สวย”

“แฟนนะสวยไหม”

“สวย”

“แล้วนี่ละ”

“โธ๊ย! นี่สวยกว่า”

“แล้วแฟนล่ะ”

“แฟนอย่างกับลิง อย่างกับลิงดีๆ นี่”

“แล้วทีนี้อยากได้นางฟ้าไหม”

“อยากได้”

“อยากได้ก็พุทโธ”

พุทโธๆๆ จนเป็นพระอรหันต์เลย พระนันทะ พอเป็นพระอรหันต์ปั๊บ เพราะเขาพูดอย่างนั้น พระพุทธเจ้าพูดตามตรงไง พอพูดตามตรง พระก็ล้อเลียน เวลามา เวลาเจอกัน พระถือว่าสนิทคุ้นเคยใช้ไหม ก็คิดว่าจะไปหานางฟ้าไหม เพราะตัวเองอยากได้นางฟ้ามาก พระพุทธเจ้าใช้อุบาย ถ้าอยากได้นางฟ้า วิธีการจะไปหานางฟ้าต้องพุทโธ

พุทโธๆๆๆ ไปเรื่อยๆ แล้วพุทโธไปถึงที่สุดแล้ว จิตมันก็พัฒนาของมัน ไปเรื่อย จนมันเกิดปัญญาขึ้นมา มันชำระกิเลสแล้ว พอชำระกิเลสแล้วบอก “ก็ไม่เอาอะไรแล้ว”

พระพุทธเจ้าถาม “จะไปหานางฟ้าไหม”

“ไม่ไปแล้ว”

ทีนี้พอไม่ไปปั๊บ พระเขาถามไฉน พระเขาถามว่าจะพุทโธไปหานางฟ้าไหม พระก็คุ้นเคย ก็พูดเล่น

เขาบอกว่าเขาไม่ต้องการนางฟ้าแล้ว พอไม่ต้องการนางฟ้าแล้วปั๊บ พระถือว่าอวดอุตริเลย เพราะว่าถ้าพูดอย่างนี้แสดงว่าสิ้นกิเลส พอสิ้นกิเลสนะ เพราะเขาไม่รู้ พระปุณฺณไม่รู้ ก็ไปฟ้องพระพุทธเจ้าว่าพระนันทะอวดอุตริ

พระพุทธเจ้าบอก “ไม่หรอก เขาเป็นอย่างนั้นจริงๆ” ถึงที่สุดไฉน

แล้วบอกว่าญาติที่เป็นผู้หญิง พอไปเจอความสวย ไปเจอ ตัวเองรัก นี่กิเลส คำว่า “จิตนิสัย” ที่เวลาเราเทศน์นะ จิตของใครชอบสิ่งใด เหมือนชมรม ชมรมนกเขา ชมรมรถโบราณ

ชมรมรถจักรยานยนต์ พอเข้าชมรมนะ มันนั่งคุยกัน ๒๔ ชั่วโมงไม่เบื่อ มันนั่งได้ ๗ วันนะ คุยกัน เรื่องรถ ไม่เบื่อหรือ ชมรมอะไรมันก็รักไอ้ นั้น จิตของใครมันผูกพันกับอะไร มันก็ผูกพันกับไอ้ นั้น แล้วถ้ามันจะตรงกับจิตเข้าไประเบิดตรงนั้นนะ หลุด คนที่พิจารณา มันถึงมีกาย เวทนา จิต ธรรม แล้วแต่ว่าของใครของมันที่จะเข้าไปชำระล้างของแต่ละบุคคล

ฉะนั้น ขณะที่เห็นนี่นะ เห็นได้ขนาดนั้นนะ มันมีอยู่ ๒ ประเด็น เวลาคนมาถามปัญหาเรา มันมีอยู่ ๒ ประเด็น ประเด็นหนึ่งมันเป็นอำนาจวาสนาบารมี สัมพล่น ถ้าสัมพล่น มันไม่เป็นผล จากใจ ไม่เป็นผลจากใจ มันไม่ได้ถอนกิเลส มันเป็นผลของสัมพล่น สัมพล่นคือว่ามันเป็นบารมี ธรรมเก่าที่มันเกิด ที่ธรรมเกิด เวลาธรรมเกิด เกิดจากสัมพล่น เกิดจากอำนาจวาสนาไง เกิดแบบ ฝันนะ เกิดแบบลอยมา ลากลอย ถูกรางวัล แต่เราไม่ได้ทำธุรกิจ

แต่ถ้าเราเป็นวิปัสสนา มันเหมือนกับเราประกอบธุรกิจขึ้นมา คนที่ประกอบธุรกิจขึ้นมาเนี่ย โอ้โฮ! เห็นค่าของเงินมาก สิ่งหนึ่ง บาทหนึ่ง กว่าที่จะเก็บหอมรอมริบนะ โอ้โฮ! มันน้ำพักน้ำแรง แล้วน้ำพักน้ำแรงมันต้องถนอมรักษา เพราะเรารักษา มา วิปัสสนามันจะเกิดอย่างนี้ จะเกิด วิปัสสนา เกิดแบบเราทำธุรกิจ เราพยายามเก็บหอมรอมริบเป็นเงินเป็นทองเรามา แล้วเราทำมา พอทำมา เรารู้วิธีการทำ มันจะดีมาก

แต่ถ้าเป็นสัมพล่น มันเกิดได้แบบนี้ สัมพล่นมันเป็นวาสนา เป็นครั้งเป็นคราว แต่ไม่อยู่กับเรา ไม่อยู่กับเราตลอดไป ไอ้อย่างนี้มันก็ดี ดีที่ว่าวาสนาของคน เห็นไหม ฉะนั้น เวลาเห็น นั้นนะ เห็นโดยวาสนา เห็นโดยวาสนามันเห็น มันเหมือนกับว่า ถ้าเป็นวาสนาใช่ไหม คนที่มี วาสนาได้รางวัล ถูกรางวัล ถ้าเขารู้จักเก็บหอมรอมริบ เขาก็ประกอบอาชีพได้เหมือนกัน

ทีนี้พอมันเป็นวาสนา มันเห็นสภาพแบบนั้นไง เห็นสภาพเป็นโครงกระดูกเลย เมื่อคืน เทศน์ เป็นโครงกระดูกเลย เห็นเป็นโครงกระดูกแล้วไม่เชื่อ ไม่เชื่อก็กระพริบตาแล้วตั้งภาพใหม่ ก็ยังเป็นอยู่ เป็นอยู่ ยังเป็นอยู่เพราะอะไร เพราะมันเห็นชัดๆ นั้นนะ สิ่งที่เราเห็นมันเห็นได้ เห็นได้ ด้วยอำนาจวาสนาเป็นครั้งคราว แล้วไม่เห็นอีกแล้ว เห็นแล้วนะ เห็นนี่เห็นด้วยอำนาจวาสนา พลังงานมันดีใช่ไหม แล้วพอเทศน์คราวหน้าจะให้มันเป็นอีกนะ ไม่เป็นหรือ

หนึ่ง กาลเวลา ๗ วัน อาทิตย์หนึ่ง ๗ วันแล้ว จิตใจเราเปลี่ยนแปลงไปแล้ว แล้วถ้ามันเห็น อีกมันก็เห็นไม่เหมือนเดิม จะบอกว่า ถ้าเราถูกรางวัลแล้ว แล้วเราตั้งเนื้อตั้งตัวได้ก็เหมือนว่าเรา เห็นแล้วมันเป็นคติธรรมกับใจ ใจมันเห็นสภาวะแบบนั้น เหมือนคติธรรมมันฝังใจเรา ถ้าฝังใจ

เรา นี่เป็นต้นทุนใจ เป็นต้นทุน เป็นสิ่งที่เราจะเอามาใช้ประโยชน์ ถ้าสิ่งที่เราจะใช้ประโยชน์ได้ มันจะเป็นประโยชน์กับเรา

ทีนี้ถ้าเป็นความจริง อย่างที่เราประกอบธุรกิจ มันจะเก็บหอมรอมริบ มันมีกำไรขาดทุน กำไรขาดทุนคือกิเลสกับกรรมไง มันจะสู้กันใจ มันจะสู้ของมันใจ มันจะต่อสู้ขึ้นมา มันมี ทีนี้เวลาพูดกับโยม โยมมันหลากหลายไป เวลาพูดกันเรื่องจิตวิญญาณไม่มีใครเชื่อ แต่เวลามีพวกโยมมาหาเรา เขาบอกว่า “หลวงพ่ อโศกเทศน์ที่รักษาพระพุทธรูปนี้ผู้หญิงหรือผู้ชาย”

เออ! เขาเห็นของเขาเนาะ

“แล้วที่รักษาพระพุทธรูปเป็นเทวดาผู้หญิง ห่มผ้าสไบสีเหลือง” เขาถามเรา เขาเห็นของเขา แต่เขาเชื่อไม่เชื่อ เขามาถามเราเนาะ แต่พวกเราจะเชื่อใหม่ว่ามีเทวดา

พวกเราก็ไม่เชื่อ ทีนี้คนที่เห็น คนที่เป็นไป มันเป็นวิฤทธิภาวะของเรา อันนี้มันเป็นประโยชน์กับเราแค่ไหน ประโยชน์กับเรามากไหม มันพิสูจน์ได้จากตาของเรา เราเห็นจริงๆ เพราะกรณีอย่างนี้ กรณีของที่มันเห็นมันเป็นเรื่องของนามธรรม แล้วเวลาเราไปพูดแบบโลกแบบวิทยาศาสตร์ไง วิทยาศาสตร์คือโลก ต้องพิสูจน์ได้โดยวิทยาศาสตร์ ก็มีนักภววิทยาเยอะมาก มีลูกศิษย์คนหนึ่งเป็นดอกเตอร์ ดอกเตอร์ ๒ คนเพื่อนกัน แล้วเขาเป็นผู้หญิงอยู่ด้วยกัน ทีนี้พอเขาป่วยไป เขาป่วยก็อยู่โรงพยาบาล เพื่อนเขาไปเฝ้า ไปเฝ้าแล้วพอนอนป่วยอยู่ มันก็เห็นเงา เห็นวิญญาณ เห็นผี เห็นเปรต แล้วมันก็วิตกกังวล แล้วเพื่อนเขาก็เพื่อนด้วยกันนะ “ทำไมเป็นอย่างนี้”

เครียดหมดเลย บอก “เห็นอย่างนี้แล้วทำไมเอ็งไม่พูดล่ะ”

นี่เขาพูดกันเองนะ เพราะว่าเขาเป็นเพื่อนสนิทกัน “พูดได้ที่ไหนล่ะ ถ้าพูดไป ดอกเตอร์ก็หายหมดสิ” คำพูดคำนี้เขาเอามาเล่าให้เราฟังนะ เราฟังแล้ว โอ้โฮ! เราเศร้าใจ คือเขาเห็น เขารู้เองนะ แต่เขาพูดไม่ได้ สถานะทางสังคมมันจำกัดไว้ แล้วเขาทุกข์ เขาเห็นเอง เขารู้เอง แล้วเขาทุกข์ของเขาเอง แล้วเขาก็พูดไม่ได้ พูดได้อย่างไร วิทยาศาสตร์ไง พูดทางโลก แต่ทางธรรม ทางจิตวิญญาณ ไม่มีใครรู้ใครเห็นกับเรา แล้วพูดไปก็เสียหาย เขาเสียหายในสายตาเขาเนาะ แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่ท่านรู้จริง มันจะเสียหายตรงไหนล่ะ มันเป็นที่จากจิตของเรา

กรณีอย่างนี้มันเป็นธรรมดา มันเป็นเรื่อง ถ้าคนภววิทยาเป็นแล้วนะ คุณ นกมันบินได้เป็นธรรมดา โอ้เราบินไม่ได้หรอก กระพือเกือบตาย บินไม่ขึ้นหรอก นกมันบินได้เป็นธรรมดา จิตที่

มันเป็นไปมันเป็นอย่างนั้นโดยธรรมดา ทีนี้มันเป็นธรรมดาเพราะนกกบินได้ นกกบินได้ เรื่องแปลกใหม่ นกกบินได้ไม่เห็นเป็นเรื่องแปลกเลย เพราะเราเห็นอยู่ทุกวันไง ทีนี้นักภวานามันก็เห็นเรื่องจิตเป็นอย่างนี้ มันเป็นเรื่องแปลกหรือ ก็ไม่เห็นแปลก ก็เหมือนนกกบินได้ นกก็บิน ก็เป็นอะไรไป

แต่ไอ้คน เด็กมันไม่เชื่อ ถ้านกกบินได้ กูต้องบินได้ ถ้ากูบินไม่ได้ กูก็ไม่เชื่อว่านกกบินได้... อ้าว! มึงจะบ้าแล้วนะ แต่มันก็ว่าของมันนั่นนะ ถ้านกกบินได้ กูต้องบินได้ก่อน ต้องทำให้มันบินได้ มันถึงเชื่อว่านกกบินได้ นี่ไง นามรูปไป นี่ไง ปริยัติไป เขาถึงไม่เชื่อในการปฏิบัติไป

อันนี้อย่างที่เรารู้ค จจริงอยู่นะ ในฝ่ายปฏิบัติบางทีมันเป็นนิมิต ความเห็นมันเริ่มต้นนะ ความเห็นเรานะ ถึงว่ารู้อะไรแล้วให้ผ่าน รู้แล้วอย่ายึด ถ้ารู้ยึดคนะ มันอยู่กับเราไม่ได้ ทีนี้คนไม่เป็นไปรู้อะไร รู้ยึด ตอนนี้นะ อากาศมันร้อนไหม เดี่ยวบ้ายๆ มานั่งนี่มันร้อนไหม ก็ยึดไม่ได้ มันเปลี่ยนแปลง มันเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เราจะไปยึดอะไรมัน ถ้ามึงยึดนะมันผิด ถ้ามึงไม่ยึดนะ มันจะมีการเปลี่ยนแปลง มันจะมีการพัฒนาใช้ใหม่

คูสิ อากาศตอนเช้าร้อนเย็น อากาศตอนกลางวันร้อนใช้ใหม่ เดี่ยวตอนเย็นมันก็เย็นอีกแล้ว มันเปลี่ยนแปลงของมันตลอดเวลา พอมันเปลี่ยนแปลง เรารู้ใช้ใหม่ เราอยู่ใน ๒๔ ชั่วโมงใช้ใหม่ เช้าก็คือเรา ตอนเที่ยงก็คือเรา ตอนเย็นก็คือเรา พรุ่งนี้เช้าก็คือเราอีกแล้ว พรุ่งนี้เที่ยงก็คือเราอีกแล้ว คือเราอยู่กับผู้รู้นี่ไง เราอยู่กับผู้รู้ เราอยู่กับใจ เราอยู่กับที่รู้เรื่องของเขา แต่เราไม่ได้ไปคิดในเช้ากลางวันเย็นไง ถ้าเราไปคิดในเช้ากลางวันเย็น เราไปคิดสิ่งที่รู้ พอคิดสิ่งที่รู้ เห็นใหม่

จิตตั้งมันๆ เอกัคคตารมณ์ไป ตั้งมันเพราะอะไร เพราะมันรู้เท่าหมด มันรู้เหมือนผู้ใหญ่รู้ผู้ใหญ่จะไม่ตื่นเต้นกับสิ่งที่เกิดขึ้นเลย เพราะอะไร เพราะเรารู้ความเป็นไปของมันใช้ใหม่ แต่เด็กมันไม่ยอม มันเอาตัวเองเป็นจุดศูนย์กลาง เอาตัวเองเป็นที่ตั้ง แต่ของเรา เราเอาผู้รู้เป็นที่ตั้ง แล้วสิ่งที่เข้าไปให้มันเปลี่ยนไป ถ้ามันเปลี่ยนไปบ๊ีบ มันก็ย้อนกลับมาที่ภวานา ถ้าเขาภวานามันจะเป็นอย่างนี้ มันจะเป็นอย่างนี้บ๊ีบ มันก็ต้องเป็นไปตามข้อเท็จจริง แล้วจิตแต่ละอันไม่เหมือนกัน

ไอ้สิ่งที่เขาเห็นไป เพราะเขาเห็น เมื่อก่อนเรารู้ใช้ใหม่ บอกพระที่บอกว่าเวลาเห็น เห็นเป็นโครงกระดูก เห็นอะไร เราบอกไม่เชื่อ เราไม่เชื่อ เพราะเห็นเป็นโครงกระดูกนี่นะ จิต สมาธิ ต้องสูงมาก มันโดยสามัญต่านิกเลยนะ พอกำหนดจะเห็นเลย อย่างเช่นหลวงปู่ฝั้น เครื่องยนต์ถ้า

เดินอยู่ กำหนดจิตเข้าไป เครื่องดับเลย ดูหลวงตาท่านพูดสิ ท่านบอกว่าจิตที่แรงๆ มีหลวงปู่ตี
วัดอโศการาม ที่ว่าทำน้ำมนต์นะ แล้วจิตที่นุ่มนวล ทำน้ำมนต์นุ่มนวล มันก็มี

อันนี้ไอ้อย่างที่ว่า จิตที่มันต้องสูงขึ้นมาที่ว่าเห็นโครงกระดูก แปลกนะ เราพูดแล้วมันติด
คอทุกที มันเหมือนแบบที่เราเคยเห็นไง แต่เวลาเราเคยเห็น เรารู้ว่าเราอยู่ระดับไหน จิตเราอยู่
ระดับไหน เราก็ก็นั่น แต่ตอนที่เรารู้ เราเห็นอย่างไร อย่างที่ว่า นั่งอย่างนี้นะ พอกำหนดปั๊บ ทะลุ
หมดเลย ไม่มีอะไรบังเราได้เลยนะ ทะลุเข้าไปเครื่องในเลย เข้าไปถึงอวัยวะภายในหมดเลย แล้ว
เรามันมีสติไง เราก็บอกว่าเราตั้งสติไว้ “สมมุติ” สมมุติก็ตั้งจิตไว้ให้เป็นวิทยาศาสตร์ เป็นโลก
มันก็เห็นเสื้อผ้า แล้วเราทดสอบอีก “ปล่อย” คำว่า “ปล่อย” สติมันปล่อยไป ปล่อยให้เป็นการ
ของสมาธิ พอปล่อยปั๊บ! ทะลุเลย เราทำอย่างนี้อยู่หลายรอบ

อย่างที่เมื่อคืนทำ ที่ว่าเราต้องลองๆ ก่อน ลองดูว่ามันจริงไม่จริง เรานี่ซัดๆ เลย อยู่ในป่า
พวกคนเขามาจังหัน แล้วพอจะจังหัน พิจารณาอาหารอยู่ไง พอที่แรกไม่รู้ พอเงยหน้าขึ้นมา เฮ้ย!
ตกใจเลย พอตกใจปั๊บ เพราะว่าเราภาวนาของเราอยู่แล้วไง พอพิจารณาอาหารอยู่ พอเงยหน้า
ขึ้นมา อ้าว! ทำไมเห็นแต่ดับไตไส้พุงหมดเลย แดงหมดเลย พอแดงหมดเลยปั๊บ โอ้โฮ! จิตติขนาด
นี้เขียวหรือ นี่ขนาดจะกินข้าวนะ จิตติขนาดนี้เขียวหรือ กำหนดเลย สติให้เป็นวิทยาศาสตร์ เป็น
ปกติของโลกเขา พับ! เห็นอย่างนี้ แล้วก็บอก “ปล่อย” เราลองของเราคนเดียวนะ ทั้งๆ ที่พระนี่นั่ง
เป็นแถวเลย ไม่มีใครรู้กับเราหรอก พอเราบอก “ปล่อย” พอปล่อยมันก็พริบ! ทะลุไปเลย
“สมมุติ” พับ! เห็นเสื้อผ้าอย่างนี้

แล้วเราก็มายกตัวอย่างที่ว่าเวลาครูบาอาจารย์ อาจารย์ยกมาที่เวลาท่านอยู่บนรถ ที่ว่าที่จาก
สกตฯ มาอุดรฯ แล้วท่านดูคนโดยสารนะ โอ้โฮ! เวลาคุย เห็นกรรมพื้ๆ เลย จิตมันต้องสูง แต่ที่
นี้พอมายก นี่มาพูดถึงบอกว่าขณะนี้ นี่จิตสูงอะไร นี่เพ็งหัดภาวนาใช้ไหม แล้วทำไมเห็นอย่าง
นี้ล่ะ

เห็นอย่างนี้ปั๊บ คือเห็นโดยบุญบารมี บุญบารมีมันจะมาบอกใจ ที่นี้บุญบารมีมาบอกปั๊บ มี
บุญบารมีที่เห็นแล้ว เราจะเข้ามาถึงใจเราได้ไหม เข้ามาถึงใจ หมายถึงว่า เราถึงถามว่า เห็นแล้วมี
ความรู้สึกว่าอย่างไร เห็นอันหนึ่ง เวลาเราเห็น เราเห็นภาพ เช่น เราดูภาพ ภาพศิลปะ เวลาคนดูจะ
ดูได้ลึกซึ้ง ดูได้หยาบต่างกัน นี่ก็เหมือนกัน เห็น เห็นภาพศิลปะ แต่ความซาบซึ้ง ความซาบซึ้งใน

ภาพนั้น ความรู้สึกในภาพนั้น ความผูกพันในภาพนั้น ความผูกพัน นี้จิต เห็นส่วนเห็น ความรู้สึก ก็เป็นอีกอันหนึ่ง เวลามันเห็นมันจะมี ถ้าเป็นธรรม เป็นข้างใน มันออกมาเป็นอย่างนี้

ฉะนั้น เวลาเรานั่งมองกันอย่างนี้ พิจารณากันอย่างนี้ แล้วทำไมมันถอนกิเลสได้ ทำไมถอนกิเลส เพราะมันมองนั้น แต่มันถอนที่นี้ เห็นใหม่ เวลาถ้ามันยังละเอียดเข้าไป เวลาพิจารณาเข้าไปมันจะเป็นภายในเลย แล้วมันจะละเอียดเข้ามาๆ ถึงข้างในเลย แล้วถอนกันที่ข้างใน แล้วอย่างนี้ในตำราพระไตรปิฎกไม่มีหรอก หลวงตาพูดบ่อย พระไตรปิฎกนะ ไปไม่มีในกำมือ

อย่าง “พุทธพจน์”...ใช่ เราเคารพพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์นะ เราก็เคารพมากเลย เพียงแต่ว่า มีคนเราเอามาใช้นะ มีคนเราเอามาทำครัว มีคนเอามาทำสิ่งเป็นประโยชน์ให้เป็นประโยชน์ ใจ แต่มีคนมันมี ๒ คน เขาให้เอามาทำครัว มันคนเอามาสับหน้าตัวเอง คือมันไม่เป็นความจริง

พุทธพจน์เป็นความจริง แต่กิเลสเรามันไม่เป็นความจริง พอไม่เป็นความจริง มันแบบว่าบีบบังคับให้เป็นกรอบ ให้เราจะทำความดีไม่ได้ว่าเป็นข้อเท็จจริง ถ้าข้อเท็จจริงอย่างเรานี้แหละ เวลามันเกิดก็ปล่อยให้เกิด ถ้าพูดอย่างนี้ไป พูดให้คนอื่นเขาฟังนะ เขาบอกว่า นี่จิตลงสมาธิแล้ว เสีย เพราะลงสมาธิจะเห็นนิมิต เขาว่าไปเห็นนิมิต

มันก็เป็นนิมิตจริงๆ นั่นแหละ แต่นิมิตถูกหรือนิมิตผิด นิมิตถูก หมายถึงว่า มันเห็นตามข้อเท็จจริงใจ ถ้านิมิตมันปฏิเสธไม่ได้ อย่างเช่นเราจะปฏิเสธมะม่วงกับฝรั่ง เราจะให้มะม่วงเหมือนฝรั่งได้ไหม มันเป็นไปไม่ได้ใช่ไหม มันเป็นไปไม่ได้ มะม่วงคือมะม่วง ฝรั่งคือฝรั่ง นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันเป็นมะม่วง มันก็เห็นนิมิตของมัน มันก็เห็นเป็นสภาวะแบบนั้น ฝรั่งมันไม่เห็นก็ไม่ใช่ไร คือเห็นก็ได้ ไม่เห็นก็ได้ แต่เพราะอะไร เพราะผลไม่มันคนละชนิด จิตมันคนละชนิด จิตนี้ไม่เหมือนกัน จิตที่มันเห็นมันต้องเห็น

เพราะเราอยู่ที่นี้ ไอ้พวกปฏิบัตินามรูปมาให้เราแก้เรื่องนิมิตเยอะแยะเลย นามรูป ถ้ามันเป็นมะม่วงแล้ว มึงไปปลูกที่ไหนก็เป็นมะม่วง มึงจะพิจารณานามรูป ถ้าเป็นนิมิต พิจารณานามรูปก็เห็นนิมิต พิจารณาพุทโธก็เห็นนิมิต พิจารณากายก็เห็นนิมิต แต่ถ้ามันเป็นฝรั่งนะ มึงทำอะไรก็ไม่เห็นนิมิต ไม่มีหรอก ไม่มีมันก็คือมันไม่มี ก็มันไม่มีโดยข้อเท็จจริงของมัน มันเป็นอยู่ที่จิตนะ มันไม่ได้เป็นอยู่ที่วิธีการใด แล้วจะบอกว่านามรูปเห็นนิมิตหรือว่าพุทโธเห็นนิมิต...ไม่ใช่

มันเป็นที่จิตที่ต้องเห็น จิตที่เห็นมันพิจารณาอะไรก็เห็น เพราะอะไร เพราะนามรูปมาหาเราเรื่องนิमितเยอะ แล้วพอมารวมเรา เราจะบอกว่า ไหนบอกว่าไม่มีนิमितไง นามรูป พิจารณานามรูป พิจารณาวิปัสสนาสายตรงไม่มีนิमितไง

พิจารณานามรูปมีนิमितไหม เคยมีไหม เคยได้อินไหม

อ้าว! แล้วทำไมมันมีล่ะ

นี่! เจ้าของนามรูป เมื่อบานให้เขาไปหา ไม่เจอกัน

ฉะนั้น ไอ้เรื่องวิธีการมันไม่เป็นไรหรอก เหมือนกับ เช่น ก๋วยเตี๋ยวแห้ง ก๋วยเตี๋ยวน้ำ ก๋วยเตี๋ยวซีอิ้ว ก๋วยเตี๋ยว ก็ก๋วยเตี๋ยวเหมือนกัน กินได้เหมือนกันทั้งนั้นนะ วิธีการไง เพียงแต่ให้มัน ถูกต้องเท่านั้นนะ ก๋วยเต๋วมันมีก๋วยเต๋วยเดียวที่ไหนดละ ก๋วยเต๋วย ดูเข้าไปสิ ก๋วยเต๋วมันมีทั้งนั้นนะ มันมีตั้งหลากหลายก๋วยเต๋วยเลย จะเอาก๋วยเต๋วยอะไรละ ก๋วยเต๋วยเรือ ก๋วยเต๋วยบก ก๋วยเต๋วยน้ำ ก๋วยเต๋วยเยอะแยะไปหมด

การปฏิบัติก็เหมือนกัน มันอยู่ที่เราใช้ประโยชน์อะไรของมันเท่านั้นนะ เพียงแต่ว่า นามรูปอยู่นั้นนะ นามรูป ประสาเราเลย คือปฏิเสช เราพูดเมื่อบานว่านามรูปมันก็เหมือนกับแก้วน้ำเปล่า แก้วน้ำมีแต่อากาศ ไม่มีอะไรเลย แล้วก็ว่างๆ กันอยู่อย่างนั้นนะ สบายใจ เพราะมันไม่มีอันตราย แต่ถ้าเป็นพุทโธ เวลาจิตเป็นสมาธิขึ้นมา มันเหมือนแก้วน้ำที่มีน้ำเต็ม

น้ำมีประโยชน์ไหม น้ำในแก้วนั้นนะ เอ็งเดินไปเดินมานะ เดินไม่ตึนะ มันกระเฉาะนะ มันหกนะ มันรดใส่มีงนะ นี่ก็เหมือนกัน พอกำหนดพุทโธขึ้นมา จิตมันจะมีอาการเป็นไป แก้วมันเริ่มมีน้ำไง แก้วมีน้ำ เราถือแก้วน้ำมีน้ำ เราไปไหนเราต้องระวังนะ น้ำจะหก

แต่แก้วเปล่าณะ หมุนได้เลย ก็นามรูปไป ไม่มีอะไรเลย ว่าง สบาย ไม่บ้าไม่บอ ไม่เห็นนิमित ไม่เห็นอะไร มันจะไม่ได้ ก็มันไม่มีอะไรเลย ก็มันไม่มีผลตอบสนอง ไม่มีอะไรเลยไง นี่วิปัสสนาสายตรง สายตรงแก้วเปล่าๆ ใจ

แต่ถ้าพุทโธขึ้นมา พุทโธโดยธรรมขึ้นมา แก้วน้ำ มันจะบรรจุน้ำ บรรจุน้ำคือฐานของจิต จิตมันจะคงรูปของมัน จิตมันจะเป็นเอกัคคตารมณ์ จิตจะตั้งมั่น จิตจะมีความรู้สึก จะมีส่วนร่วมเย็น มีทุกข์มีร้อน มีผิดมีถูก นี่ไง มันมีน้ำแล้ว

ที่นี้ไปปฏิเสธเสีย อันนี้อันหนึ่ง แล้วอย่างที่พูด อย่างถ้าว่ามันว่างๆ ว่างๆ คำว่า “ว่างๆ” มัน เป็นความเข้าใจของพวกเรา เราเข้าใจว่ามันว่างใช่ไหม เราก็ต้องทำ โดยสามัญสำนึกทุกคนทั่วไป บอกเลย บอกศาสนาพุทธ ศาสนาสอนให้ปล่อยวาง ก็คือความว่าง แล้วทุกคนก็บอกจะว่างแล้ว ปล่อยวาง

เราถึงบอกว่าปล่อยวางแบบขี้ลอยน้ำไง ว่างแบบขี้ลอยน้ำ ขี้ลอยน้ำสิ มันไหลไปตาม กระแสน้ำ ไหลไปเรื่อย ว่างอย่างนี้ว่างมีประโยชน์อะไร แต่ถ้าว่างแบบพระพุทธเจ้านะ เพราะ พระพุทธเจ้าพูดอย่างนี้ ธรรมะพูดอย่างนี้นะ ทวนกระแส ว่างแบบปลาว่ายทวนน้ำ ความว่างของ พระพุทธเจ้านะ เหมือนปลาว่ายทวนน้ำ ว่ายขึ้นไปทวนน้ำด้วย ออกแรงด้วย แล้วว่างด้วย คือเวลา ว่างมันว่างแบบใคร เห็นไหม ใครมันได้ศูนย์เวลามันหมุน มันหมุนตัวเลย มันมีแรงงานปฐม แต่ มันไม่มีการเคลื่อนไหวเลย มันหมุนในตัวมันเอง

สมาธิมันเป็นอย่างนั้น สมาธิ จิตที่มันตั้งมั่น ที่ความว่าง ว่างแบบใครที่มันหมุน แล้วมี กำลังมาก กับว่างๆ อย่างนั้นมันคนละว่าง เพราะอะไร เพราะเวลาจิตมันจะลงสมาธินะ ถ้ากำหนด พุทโธๆๆ จิตมันจะลงไป ความรู้สึกมันจะละเอียดเข้าไป คำว่า “ลง” หมายถึงมันละเอียดเข้า มาๆ แล้วรู้สึกตัวตลอด อย่างเช่นลมพัดมาเอื่อยๆ แล้วก็เย็นๆ นิดหน่อยๆ ลมแรงขึ้นมาจะ ความ เย็นก็มากขึ้นใช่ไหม ลมกรรโชกแรง โอ๊ย! ก็เย็น หนาวเย็นเลย จิตเวลามันค่อยๆ ลง ค่อยๆ ลง ค่อยๆ ละเอียดเข้ามาๆ นี้ไง มันว่างแบบมีความรู้ไง มันว่างแบบมีเจ้าของ มันว่างแบบมีสติ มันเข้าไป ละเอียดขนาดไหน มันจะมีสติพร้อมไปตลอดเลย จนเป็นอัปนาสมาธินะ สักแต่ารู้ มันก็มี สติ แล้วมันไม่มีขาดวรรคขาดตอน

ขาดวรรคขาดตอนคือว่าสติหายไป ความรู้สึกหายไป แล้วมันค่อยมาต่อกันเป็นสมาธิอีก ไม่มี สมาธิมันจะละเอียดเข้ามาเรื่อยๆ นี้สมาธิ แต่ถ้ามันเริ่มสติเข้ามาละเอียดแล้วหายไปเลยนี้ ตกภวังค์แล้ว ตกภวังค์ก็ต้องมาเริ่มต้นใหม่

ความว่างมันต้องเป็นอย่างนี้ ไม่ใช่ว่า “ว่างๆ ว่างๆ”...ว่างอะไรกันก็ไม่รู้ มันว่างแบบนี้ เรา รู้ คำว่า “เรารู้” หมายถึงว่า คนสอนมันไม่รู้ เพราะคนสอนมันจับต้นชนปลายไม่ได้ มันไม่รู้จัก สติ ไม่รู้จักจิตที่มันเข้าถึงสมาธิ มันเลยเปรียบเทียบว่าความว่างก็คือความว่าง ความว่างคือเป็น การจินตนาการใช่ไหม จินตนาการว่าในที่โล่งในที่ว่าง จิตก็ต้องเป็นในที่โล่งที่ว่าง ที่โล่งที่ว่าง

มันไม่มีใครเป็นเจ้าของ คำว่า “เจ้าของ” คือสติ ถ้าขาดสติ ทุกอย่างเป็นมิจาหมด ถ้ามีสติ ความว่างก็เป็นประโยชน์หมด

สติให้เป็นสัมมา ขาดสติเป็นมิจา สัมมาสมาธิ มิจาสมาธิ “ว่างๆ ว่างๆ” อย่างนั้นถึงเป็นมิจาสมาธิ คือเป็นสมาธิที่ผิด สัมมาคือถูก มิจาคือผิด สมาธิที่มีถูกมีผิด ผิด หมายถึงว่า มันไม่มีประโยชน์กับตัวมันเอง หรือถ้าเป็นสมาธิขึ้นมาโดยไม่มีศีล ไม่มีศีลเป็นส่วนประกอบ เขาทำคุณไสย เห็นไหม ทำคุณไสย พวกหมอดู พวกคูดิจ พวกอะไร เขาก็อาศัยสมาธิเป็นที่หากินของเขา นี่ไง มิจาไม้ง มิจาสมาธิ

สัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิคือจิตที่มันว่าง ที่เราพูดเมื่อกี้มันว่างอย่างนั้น นี่สัมมาสมาธิแล้วถ้ามีอำนาจวาสนา มีอำนาจวาสนาออกวิปัสสนา คือออกทำงานอีก นี่ไง จิตออกทำงาน จิตออกทำงานมันก็เป็นภวานามยปัญญา เป็นปัญญาเกิดจากจิต ปัญญาเกิดจากจิต ผลตอบสนองมาที่จิต ที่จิตเพราะจิตมันจะถอนกิเลสที่จิต จะถอนไปเรื่อยๆ โสคาบัน สกิทาคามี อนาคามี จนถึงสุดท้ายอนาคามี อรหัตตมรรค ทำลายจิต พระอรหันต์ถึงไม่มีจิต เป็นธรรมชาติ หลวงตาบอกเป็นธรรมชาติ ถ้ามีจิตคือมีภพ มีภพ มีที่ตั้งใจ

อย่างเช่นเราทุกคนต้องมีทะเบียนบ้าน ต้องมีทะเบียนบ้าน ต้องมีฐานข้อมูล จิตก็เหมือนกัน จิตคือฐานข้อมูล คือตัวสิ่งที่มีมันพาเกิดพาตาย ถ้ายังมีตรงนี้อยู่ ตัวภพ เกิดเป็นพรหม ใจ จิตหนึ่ง จิตหนึ่งเวลาตายปั๊บ ถ้าเข้าสมาธิได้ เกิดบนพรหม พรหมมีชั้นเดียว ชั้น ๑ คือสมาธิ แต่ถ้าเป็นเทวดาก็ชั้น ๔ ชั้น ๕ เหมือนกัน แต่ถ้าเป็นพรหมนี่ชั้น ๑ เป็นหนึ่งเดียวเลย จิตถึงเวลา จิตนี้มันเกิดได้นี้ เพราะคนเราเกิดตั้งแต่วัฏฐะ ตั้งแต่พรหมลงมา ที่นี้จิตมันเกิดได้ทุกสถานะ เพราะตัวจิตมันตัวเกิด ถ้ามันไม่ได้ทำลาย มันก็ยังไม่สิ้น นี่ไง บนพรหม พรหมก็มีอยู่ ๒ ประเภท พรหมปุถุชนคือพวกฤๅษีชีไพรที่ทำสมาธิแล้วไปเกิดเป็นพรหม กับพรหมที่เป็นอนาคามี เพราะอนาคามี ตั้งแต่อนาคามี ๕ ชั้นขึ้นไป เวลาตายไปแล้วมันจะไปเลย คือมันจะสิ้นกิเลสไปเลย ไม่กลับมาเกิดอีก พรหมที่เป็นอนาคามี อนาคามี ๕ ชั้น ตรงนี้จิตทั้งหมดไม่เคยเข้าไป ถ้าเข้าไปแล้วจะไม่กลับมาอีกเลย พรหมปุถุชนแล้วก็เวียนตายเวียนเกิด นี่วัฏฐะ นี่พูดถึงจิต แต่ถ้าพอมันทำลายแล้ว พระอรหันต์ไม่มีจิต ถ้ามีจิตคือมีภพ มีจิตคือมีที่ตั้ง

อันนี้ถ้าเราฟังนี้มันก็แปลก มันแปลก หมายถึงว่า นานๆ จะเจอทีหนึ่ง ก็นั่งเทศน์อยู่ที่นี่ เขานั่งฟังอยู่นี่ เขามองมาเป็นโครงกระดูกเลย มันบอกถึงว่ามีวาสนา เพียงแต่ถ้ามีวาสนา ทำไม

ไม่ภาวนาให้สิ้นกิเลสไปเลย มีวาสนา แต่ถ้าเราไม่ได้ใช้มัน เราไปใช้ในทางผิดใจ ดูอย่างผู้ที่มีอิทธิพลเขาต้องมี คนที่มีอิทธิพล สังเกตได้ไหม เขาจะใช้คนเก่งมาก คนที่มีอิทธิพลเขาจะบริหารจัดการคนของเขาดี เขาถึงสามารถสร้างอิทธิพลของเขาได้ คนที่คนยอมรับเขามาจากไหน เขาต้องมาจากข้างบน ทีนี้ถ้าเขามาจากข้างบน ถ้าพูดถึงใช้คนแล้วใช้สิ่งดีๆ ก็ทำประโยชน์กับโลก แต่ถ้าพูดถึงเขาใช้อิทธิพลในทางผลประโยชน์กับเขา ก็ว่าเขามีฐานของเขา เพียงแต่ใช้ดีหรือไม่ดี นี่ไง ถ้ามีบารมี แล้วเรามีข้อมูลอย่างนี้ ใช้ในทางบวก ทางบวกนะ แล้วเราพยายามของเราเนะ เราสิ้นกิเลสได้

แต่นี้เรามีกิเลสใช้ใหม่ เราคิดว่ามันดีใจ แล้วเราใช้ของเราไป เพราะอิทธิพลมันเป็นกลาง อิทธิพล คำว่า “อิทธิพล” อานาจาสนา อิทธิพลมันมี แต่เวลาใช้ออกไปมันใช้ไปทางบวกทางลบ ได้ทั้งนั้นนะ อย่างความกล้าหาญ ความกล้าเป็นสิ่งที่ดีนะ แต่กล้าหาญ กล้าหาญในทางอะไร กล้าหาญ คนกล้า เวลาเกิดวิกฤติขึ้นมามันไม่มีปัญญามีหลักมีเกณฑ์จะวินิจฉัยข้อมูลเหตุการณ์นั้นด้วยสติปัญญา แต่ถ้าคนกล้าหาญ กล้าหาญในทางทำร้ายเขา มันก็ผิดอีกละ กล้าหาญมันก็มีอีก ทุกอย่างมันมีถูกผิด มีบวกมีลบหมด อยู่ที่เราใช้ นี่พูดถึงอานาจาสนานะ

อืม! แกก็ฟัง มันเป็นไปได้ เป็นไปโดยกำลังของสมาธิ เป็นกำลังของสิ่งพื้นฐานใจ

มีอะไรว่ามา จะเอาปัญหาใหม่ อ้าว! ว่ามาเลย

โยม : (เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : ได้ สมาธิ อธิปนาสมาธิ มันเป็นแบบบางที่จิตมันเข้า หลวงตาท่านบอกว่าท่านเรียนหนังสืออยู่ ๗ ปี จิตมันลงอยู่ ๓ หน ๗ ปี หลวงตานี้ ท่านบอกว่าท่านเรียนปริยัติอยู่ ๗ ปี เรียนด้วย แล้วท่านก็ภาวนาด้วย เวลาพอกกลางคืนก่อนนอนสักชั่วโมงสองชั่วโมง ท่านทำอยู่ ๗ ปี จิตเคยเข้าอธิปนาหรือเข้ารวมใหญ่ ๓ หนเท่านั้น ๗ ปี เป็นรวมอยู่ ลงสมาธิ ๓ หน แล้วพอออกมาปฏิบัติแล้วท่านถึงเอาเต็มที

ฉะนั้น เราจะบอกว่าอธิปนาสมาธิมันเป็นที่พักจิต เหมือนประสาธนาเนะ ถ้าเป็นเทคนิคของเราเอง ไอ้การสอนการปฏิบัติส่วนใหญ่แล้วเขาใช้ประสบการณ์ของจิตดวงนั้น ฉะนั้นเทคนิคของเรา หมายถึงว่า เวลาโยมมา เราเป็นหมอใช้ใหม่ โยมมาถึงก็ถามเรื่องการปฏิบัติ แล้วบอกเมื่อไหร่ เมื่อไหร่เราจะเห็นกาย เมื่อไหร่เราจะวิปัสสนาเสียที ทุกคนก็ทำสมาธิแล้ว

เราก็บอกว่า ทำสมาธิเข้าไปเรื่อยๆ ขณิกสมาธิมันเข้าไปจึ่มๆ คือเข้าแล้วมีความสบายๆ กัน นี่ขณิกสมาธิ แล้วอย่างนี้ ประสาเรา มันไม่ต่างจากปุถุชนมากนัก เราจะบอก เมื่อวานเราบอกกับพวกหมอเขาที่เขาบอกว่าทำสมาธิ เขาถามว่าสมาธิจะทำได้อย่างไร

เราบอกโดยปกติสามัญสำนึก ทุกคนมีสมาธิหมดแล้ว ถ้าไม่มีสมาธินะ เหมือนเด็ก เด็กสมาธิสั้น สมาธิยาว ถ้าสมาธิสั้นหรือเด็กขาดสมาธิ มันก็เข้าโรงพยาบาลศรีธัญญาหมดแล้ว เราจะบอกว่าเป็นสมาธิของปุถุชนไง พวกเรามีสมาธิอยู่แล้ว เดี่ยวก็เพลอ เดี่ยวก็ลืมอยู่อย่างนี้ ครึ้งๆ กลางๆ อยู่อย่างนี้ นี่สมาธิของปุถุชนใช้ใหม่

แล้วขณิกสมาธิ นี่ปุถุชน กัลยาณปุถุชน มันต่างกันนิดหน่อย เห็นใหม่ มันต่างกัน ถ้าขณิกะ เรามีพื้นฐาน พื้นฐานของเราจะลึกซึ้งกว่าสมาธิธรรมดาแล้ว แล้วถ้าเป็นอุปจารสมาธิ อุปจาระ อุปจาระ หมายถึงว่า ระเบียบบ้าน ระเบียบบ้าน อุปจาระคือวงรอบของจิต ถ้าจิตมันเข้าไปถึงอุปจารสมาธิ ตรงนี้ ตรงนี้เป็นที่วิปัสสนา

เพราะคำว่า “วงรอบของจิต” เพราะวงรอบของจิต เพราะจิตมันเห็นกายใช้ใหม่ จิตเห็นกาย จิตเห็นจิต จิตเห็นต่างๆ เขาเรียกตรงนี้เป็นอุปจารสมาธิ แล้วทีนี้ถ้าคนทำได้โดยอย่างนี้ มันก็เหมือนกับเด็ก เด็กที่มันเรียน มันสอบ มันผ่าน ก็ไม่เป็นไร ใช้ใหม่ ก็ให้มันผ่านเลย ถ้าเด็กมันสอบไม่ผ่าน มันต้องซ่อม ถ้าเด็กมันสอบไม่ผ่าน ทำอย่างไร ถ้าเด็กสอบไม่ผ่าน เราจะพิสูจน์ใจ เราถึงบอกว่าให้พยายามพุทธโศกราชเข้าไปให้ถึงอัปปนา อัปปนา หมายถึงว่า อัปปนา ตรงที่เป็นอัปปนาคือ จิตมันวิปัสสนาไม่ได้ วิปัสสนาไม่ได้เพราะอะไร

อุปจารสมาธิเหมือนบ้าน มีระเบียบ บ้าน มีสถานที่ทำงาน อุปจารสมาธิ ตัวบ้านคือตัวจิต อุปจาระคือรอบจิต รอบจิต จิตออกทำงานใช้ใหม่ ถ้าเป็นอัปปนามันรวมหมด อัปปนาสมาธิ จิตมันจะดิ่งลงจนดับหมดใจ สักแต่ว่า สักแต่ว่า เหมือนคนนอนหลับ คนนอนหลับทำงานไม่ได้ใช้ใหม่ แต่จิตมันพัก มันปล่อยจนไม่รู้ร่างกายเลย อัปปนาสมาธิมันปล่อยหมด ลึกมาก เขาเรียกกรรมใหญ่ ปล่อยหมด ว่าง สักแต่ว่ารู้ เสียงก็ไม่ได้ยิน เสียงเส็ง ความสัมผัสนี้ไม่มีเลย แต่ไม่ใช่หลับนะ รู้สึกตัวอยู่ แต่มันปล่อยวางหมด อันนี้มันจะมีกำลังมาก

ถ้ามีกำลังมากปั๊บ เวลามันออกมา ถ้ามันจะพิสูจน์กันตรงที่ว่าพิจารณาภายใต้ไม่ได้ตรงนี้ ที่เราให้เข้าอัปปนา พยายามจะเข้าไปให้ถึงหลักถึงฐานของจิต คือเหมือนกับเราไปเปิดบัญชี เปิดบัญชีในโกดังสินค้าหรือในบัญชีของเราในหัวใจเรา คือว่าข้อมูลของเรามีเท่าไร เปิดบัญชี แล้ว

ออกมาดูว่าเรามีเงินเท่าไร ถ้าจิตมันเข้าถึงอัปนาสมาธิแล้ว แล้วออกมาแล้วน้อมไปที่กาย ถ้าไม่เห็นกายนะ จบแล้ว คือว่าในบัญญัติเราทำอย่างนี้ไม่ได้ คือถ้ามันพิจารณากายไม่ได้ เราก็ต้องหาหนทางพิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม

แต่โดยสามัญสำนึก โดยสามัญสำนึกพื้นฐานต้องพิจารณาาก่อน คือว่ามันเป็นงานง่ายที่สุด การพิจารณาากายมันเป็นกำปั้นทุบดิน คือของมันจับต้องอย่างนี้ ของเป็นรูปธรรมที่จับจ้องได้กันเลย ก็ทำกันอย่างนี้ง่ายๆ ของที่ซึ่งๆ หน้านี้ แต่พอทำเข้าไปแล้วมันทำไม่ได้ หรือทำแล้วมันไม่ใช่หนทางของเรา เราค่อยหาทางอื่นออก

ที่เราสอนให้บอกให้ทำไปพุทโธไปเรื่อยๆ เข้าไปถึงฐานข้อมูลแล้วไปพิสูจน์กัน พิสูจน์กันว่าเราจะมีความสามารถทำงานแขนงนี้ ทำอย่างนี้ทำได้ไหม ถ้าทำได้มันก็เป็นประโยชน์ นี่คือเทคนิคของเรา

โยม : (เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : ไม่ถึงอัปนา อัปนาต้องพยายาม คำว่า “อัปนา” นี้ะ พยายามต้องไม่รับรู้อะไรเลย ถ้ารับรู้แล้วจิตมันส่งออกตลอด เวลาถ้าจะทำ เราต้องอดอาหาร ต้องอะไรเต็มที่ ถ้ามันไม่ได้ ทีนี้ถ้าไม่ถึงอัปนาเสียทีก็ไม่เป็นไร ถ้าไม่ถึงอัปนาใช่ไหม จิตมันสบายๆ แล้ว เราก็คิด เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจเลย คือว่ามันออกใช้ปัญญาได้ไง

ถ้าเราจะรออัปนา ถ้ามันเข้าไม่ได้อัปนาเลย มันก็เหมือนกับว่าเราจะต้องรอ เราเป็นชาวประมงใช่ไหม เราต้องมีเรือใหญ่ออกทะเล ถ้าเราหาเรือใหญ่ไม่ได้ เราคงตายเลยละ คือเรายังไม่มีเรือใหญ่ออกทะเลเล็กใช่ไหม การออกทะเล ทะเลหลวง เรือประมงต้องใหญ่ ทีนี้ถ้าเราเป็นประมงพื้นบ้าน เรามีแต่เรืออีแต๊ก แล้วจะไปได้อย่างไร มันก็จะเสียเวลาเปล่า

ฉะนั้น ประมงพื้นบ้านหรือประมงออกทะเลน้ำลึก แต่เราก็หาปลาได้ หาปลาเพื่อดำรงชีวิตใช่ไหม ฉะนั้น พอจิตเราสงบ จิตมีพื้นฐาน เราก็พิจารณาได้ เพราะประมงพื้นบ้านเขาก็เป็นเศรษฐีได้ เขาเป็นเศรษฐีธรรมดา ประมงน้ำลึกเขาก็เป็นเศรษฐีธรรมดาได้ เพียงแต่นี้มันเป็นเทคนิค เป็นเทคนิคที่เปรียบเทียบหรือค้นคว้า เหมือนหมอ หาสมุฏฐานของโรคให้ได้ การแก้จิตมันต้องหาสมุฏฐานของจิตให้ได้

เวลาใครมา เวลาเราพูดเราคุยด้วย นั่นนะเราหาช่องทาง หาช่องทางว่าจะเข้าอย่างไร จะแก้
อย่างไร จะรักษาอย่างไร เหมือนหมอเลย เวลาคนไข้มา หมอต้องหุฟงเสียบแล้ว มึงเป็นอะไรๆ นี่
เวลาคุยธรรมะกันนะ มึงเป็นอะไรๆๆ แล้วเราจะแก้อย่างไรๆ

ฉะนั้น เวลาคนภาวนาไม่เป็นนะ หมอเถื่อน มึงไปเถอะ เข้ามาเลย ยาถูกเป็นโกดังๆ เลย กิน
ทุกเม็ด หายหมด กินยาทั้งโกดังไป เข้ามาบอกทั้งโกดังเลยละ ทั้งฉีด ทั้งทา แต่ถ้าหมอเขาไม่ให้
อย่างนั้นหรือก เขาให้ยาเฉพาะโรค

ฉะนั้น ถ้ามันเข้าอัปปนาไม่ได้ คำว่า “อัปปนา” ของเรา มันเป็นข้อเท็จจริงการพิสูจน์จิตใจว่า
ถ้าจิตมันจะวิปัสสนาจะอย่างไร จะควรทำอย่างไร แต่ถ้ามันยังไม่ได้ ไม่เป็นไร เพราะบางทีก็
ไม่ได้ ไม่ได้หมายถึงจรตนิสัย อย่างเช่นที่พูด มะม่วงกับฝรั่งมันคนละชนิดใจ คือถ้าไม่ได้ ศิล
สมาธิ ปัญญา คำว่า “สมาธิแค่นี้มันถึงจะเป็นโศคาปัตติมรรค”

รวมใหญ่ สมาธิมันมากเกินไป คำว่า “รวมใหญ่” บ๊ีบ มันใช้ปัญญาไม่ได้ใช้ไหม พอใช้
ปัญญาไม่ได้มันก็ขาดปัญญา ทีนี้จะใช้ปัญญาได้มันต้องถอยออกมา ถอยออกมามันก็ไม่ต้องถึง
ตรงนั้น ทีนี้ถ้าไม่ถึงตรงนั้นบ๊ีบ ถ้าไม่ถึงตรงนั้น เหมือนเราลงทุนกัน เราลงทุนกัน ร่วมทุนนะ
ต้องใช้ทุนขนาดไหน ถ้าทุนขนาดนี้ประกอบธุรกิจได้ มันไปได้แล้ว ถ้าเราจะมีทุนมากกว่านั้นมา
มันก็แบบว่าทุนเราสูง เราไปแข่งกับเขาไม่ได้หรือก

ถ้าเป็นอัปปนาสมาธิที่ทุนมันสูงไป คือต้องกว่าจะลงอัปปนาสมาธิได้เราต้องลงทุนลงแรง
มาก แล้วเราออกมานี้ เพียงแต่ถ้าเราจะวิปัสสนาใช้ไหม ทุนเราน้อย มันทำไปแล้วมันแข่งขัน
กับเขาแล้วทุนเราน้อย สายป่านเราสั้น เราจะเอาอัปปนาสมาธิ คือทุนเรามากกว่า เราก็มีโอกาส
มากกว่า คือเข้าอัปปนาสมาธิเพื่อพิสูจน์ใจ พิสูจน์เพื่อให้จิตมันทำได้ นี่คือเทคนิค แต่ถ้ามันจะ
เป็นวิปัสสนา ไม่ต้องเข้าถึงตรงนั้น

มันก็อันตรายนิดหนึ่ง อันตรายนิดหนึ่งว่า พอทุนน้อย การกระทำของเรามันก็อ่อนแอใน
ใช้ไหม สมาธิเราไม่ดี ทุนเราน้อย เราจะไปแข่งกับเขามันก็สายป่านมันสั้นนะ อัปปนานี้คือทุน คือ
สายป่านสั้น สายป่านยาว จะสู้กับเขาได้ไม่ได้ สู้กับกิเลส ไม่ได้สู้กับใครเลย สู้กับกิเลสเราเองนี่
แหละ สู้กับมันไหวไม่ไหว ถ้าฐานมันดี สู้ดี สู้ดี หมายความว่า เวลามันพิจารณาไปแล้วมันเห็น
มันปล่อย มันเข้าใจ มันซาบซึ้ง สู้ไม่ไหวคือว่าเวลาพิจารณาไปแล้ว ฮ้า! ฮ้า! เหนื่อยอ่อน เข้าอ่อน

นี่คือทุนน้อย ผู้ไหว้ไม่ไหวอยู่ตรงนี้ ไม่ใช่ไปแข่งขันเปรียบเทียบทางโลก แต่ความจริงมันเป็นที่เราแน่แหละ

ถ้าผู้ไหว้ นะ โอ้อโฮ! งานมันเสร็จหมด มันปล่อยาว มันเว้งว้าง โอ้อโฮ! สุกยอดไปหมดเลย ถ้าวันไหนจิตมันไม่ดีนะ อะไรมันก็โลกนี้มันทับอยู่คนเดียว โลกนี้มันอยู่บนหลังภูคนเดียว ทับภูแบนอยู่ที่นี่ อืดอืดอันผู้ไปหมดเลย ก็กลับมาที่สมาธิ เวลาภาวนาไปมันจะมีเหตุการณ์อย่างนี้ ฉะนั้นมันอยู่ที่ความสมดุล เทคนิคของเรา เราจะใช้อย่างไร

ถ้าเราพุทโธไปเรื่อยๆ ถ้าจิตมันสบายๆ แล้ว ถ้ามันเป็นไปไม่ได้ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ กำหนดมันดู จับมันขึ้นมา ถ้าจับไม่ได้ให้เปรียบเทียบ เปรียบเทียบถึงซากศพ เปรียบเทียบสิ่งที่เราเคยเห็น เปรียบเทียบ ดุสลดสังเวชใหม่ ถ้ามันสลดสังเวช พอมันสลดสังเวช จำสิ่งนั้นไว้ สิ่งนี้ดี เราเอามาตั้งอีก ถ้ามันไม่จีคนะ ถ้ามันจีบก็ตั้งเอาอันใหม่

แต่ถ้าเป็นของจริงนะ เวลาจิตสงบแล้ว เพราะเราเห็นลูกศิษย์เราหลายคนมันจะเห็นใจ ถ้าเห็นแล้วทุกคนจะตกใจหมด ใครเห็นใหม่ๆ นี่ตกใจมากเลย เพราะใจมันเห็น ไม่ใช่ตาเราเห็น คือคาดไม่ถึง ถ้าใครเห็นกายนะ มันจะเห็นสิ่งที่คาดคิดไม่ได้ เราไม่เคยคาดคิดว่ามันจะเป็นอย่างนี้ แล้วมันไปเจอเข้า ผงะเลย เอ้อะ! เอ้อะ! ของจริงมันเป็นอย่างนี้ ไม่ใช่ว่าอย่างที่ว่าเป็นนามเป็นรูป เป็นพิจารณากันไป เป็นสร้างภาพกันไป ไม่ใช่หรือก ไม่ใช่ ผงะเลยละ

ฉะนั้น อย่างโยมตอนนี้ที่ถามว่า เมื่อคืนนี้เทศน์แล้วเห็นเรา เราถึงว่าความรู้สึกมันเป็นอย่างไร ถ้าความรู้สึกมันเป็นเรียบๆ มันไม่มีอะไรนะ มันเป็นเพราะบุญกุศล แต่ถ้าเป็นความจริงนะ เพราะความจริงมันไม่ได้เห็นที่ตา มันเห็นออกมาจากใจ มันสะท้อนใจ ถ้าเห็นกายนะ โอ้อโฮ! เราเปรียบเทียบขนาดนี้เพราะว่าเราพิจารณาเป็น พิจารณามาแล้วเราถึงจะเปรียบเทียบ เล็กๆ มันเห็นไดโนเสาร์ มันชอบมาก ไดโนเสาร์คือสัตว์ที่มันสิ้นสูญพันธุ์ไปแล้ว กิเลสมันเก่าแก่อยู่ในหัวใจเรา ถ้าเราไปเห็นกายนะ มันก็เหมือนกับเราเห็นไดโนเสาร์เดินเป็นๆ เลย มันสะท้อนขนาดนั้นนะ เพราะเราถือว่ากิเลสมันเป็นของเก่าแก่ มันสะสมอยู่ที่ใจ แล้วมันไม่มีใครเคยรู้เคยเห็น แล้วเรานั่งทำสมาธิแล้วน้อมจิตนี้ไปเห็นกาย คือไปเห็นไดโนเสาร์ที่มันจะเดินมาคาบหัวเรา เราเปรียบเทียบความรู้สึกขนาดนี้เลย แล้วเราพูดอย่างนี้ก็เป็นจินตนาการใช้ไหม ลองทำคูสิ จินตนาการหรือไม่จินตนาการ

นี่ไง วิปัสสนาญาณ ทัสสนะ อาสวัภยญาณ ญาณหยั่งรู้ ญาณการชำระกิเลส มันเกิดขึ้นมาอย่างนี้ มันไม่ได้เกิดขึ้นมาจากมิงสร้างภาพหรือ อย่างหมอเมื่อวานพูดถูกใจมาก “อ้อ! ตรีภพออย่างนี้นะหรือ คิดเอาง่ายๆ อย่างนี้ฆ่ากิเลสได้หรือ” เขาไปตามทางโน้น เขาบอกว่า “อ้อ! ความคิดอย่างนี้ฆ่ากิเลสได้ มันง่าย ๆ อย่างนี้หรือ” เขาไม่เชื่อเลยนะ

“ความคิดเราพื้นๆ อย่างนี้ฆ่ากิเลสได้นะ โอ๊ย! กล้าเถียงพุทธพจน์หรือ”

โดนเขาถาม ตอบเขาไม่ได้ อ่างพุทธพจน์เฉยเลย

เขาถามเลยนะ “ความคิดอย่างนี้ฆ่ากิเลสได้หรือ” เพราะเขาเป็นหมอใช้ใหม่ เขาบริหารจัดการอยู่แล้ว แล้วความคิดอย่างนี้ พอสอนเขามา เขาบริหารจัดการการบริหารงานเขาอยู่แล้ว แล้วเขาคิดของเขาอยู่ทุกวันอยู่แล้ว แล้วบอกความคิด ปัญญาเป็นอย่างนี้ๆ เขาบอก “ปัญญาอย่างนี้ฆ่ากิเลสได้หรือ”

มันบอกว่าอาจารย์ที่สอนตอบไม่ได้นะ พอดตอบไม่ได้แล้วอีกอ้อเลยนะ อ้ออ้อๆ

แล้วพวกเรานั้นไม่เคยคิดไป เห็นเขาสอนก็เชื่อเขาไปหมด มันเป็นโลกีย์ปัญญา มันเป็นปัญญาพื้นฐานที่เป็นเรื่องโลกๆ นี่แหละ มันไม่เป็นภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญามันต้องมีสมาธิเป็นตัวพื้นฐาน ธรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน

ทีนี้เราไม่เคยเห็นฐาน เวลาครูบาอาจารย์ท่านจะบอกบ่อย ออฟฟิศ สถานที่ทำงาน นี่ก็สถานที่ถอนกิเลส แล้วสถานที่ถอนกิเลส เหมือนกับวิ่งแข่งเลย ๑๐๐ เมตร จุดสตาร์ทกับจุดจบ ใ้ที่นี่จุดสตาร์ทก็ไม่วู้ แล้วเส้นชัยที่ไหนก็ไม่วู้ เขาวิ่งกันในสนามนะ ใ้ที่นี่วิ่งอยู่นอกลู่วิ่งจะวิ่งไปไหน ใครจะไปตัดสินมึง เขาวิ่ง ๑๐๐ เมตรอยู่ในลู่วิ่ง ใ้ที่นี่วิ่งไปไหนไม่รู้อย่างกับคนบ้าเลย แล้วก็บอกว่าแข่งวิ่ง ๑๐๐ เมตรกับเขา

อ้าว! เหมือนกัน นี่ปัญญาก็เหมือนกัน ปัญญา ว่าปัญญาๆ ก็วิ่ง ๑๐๐ เมตรไป เขาต้องวิ่งอยู่ในลู่วิ่ง อยู่ที่ธรรมฐาน พื้นฐานของจิต ใ้ที่นี่ไปรอบ ไปไหนก็ไม่วู้ เกล็ดเปิดเปิงไปเลย นามรูปปัญญา วิปัสสนาสายตรง นุ่น วิ่งไปอยู่บนพระอาทิตย์นุ่น

มันฟังแล้วมันสลดสังเวช แต่เรารู้นะ เรารู้ คำว่า “รู้” นี้พูดบ่อย เรารู้ว่าเวลาพูด มันไม่มีใครรู้จริง มันไม่มีใครมีหลักจริง แล้วมันจะไปเถียงเขาไม่ได้ เพราะอะไร เพราะเขาเหมือนนัก

กฎหมาย เขาเม่นตัวบพ พวกอภิธรรมเขาจะเม่นตัวอักษรมาก แล้วเขาจะพูดตามนั้น แล้วเวลาพูดบ๊ีบ เขาจะไต่ อยู่บรรทัดไหน อยู่ข้อไหน เหมือนกฎหมายเลย ข้อใด วรรคที่เท่าไร วรรค ๑ วรรค ๒ เขาต้องพูดกันอย่างนั้นเลย

แล้วพอเราบอกวรรคไหนกูไม่รู้ แต่กูรู้กูรู้ผิด

โอย! เก่งกว่าพระพุทธเจ้าละ เพราะเราเคยไปได้กับเขามาแล้ว แล้วพูดอย่างนั้นบ๊ีบนะ พออย่างนั้นบ๊ีบ โดยโลกใช้ใหม่ โดยวิทยาศาสตร์ เขาใช้ได้ เขาถูก เขาพูดถูกตามตัวอักษรหมดเลย แต่เขาก็ถือปี่มา

แต่ของเราอยู่ที่ไหน รู้ที่ใจ พระพุทธเจ้าปรารถนาอะไร อย่างนิยามของกฎหมาย นิยามเพราะอะไร พระทำผิด ทำผิดถึงบัญญัติกฎหมาย บัญญัติเสร็จแล้วมีอนุบัญญัติอีก เพราะอะไร เพราะพระทำผิดแล้ว ห้ามผิดอย่างนี้ แต่พระองค์อื่นไปทำผิดอย่างอื่นอีก ซ้ำอีก ก็อนุบัญญัติ พออนุบัญญัติแล้ว พอมีอนุบัญญัติบ๊ีบ บางอย่างมันไม่เข้าองค์ประกอบ เป็นอนาบัติ เป็นอาบัติ เป็นอนาบัติ เป็นอาบัติคือผิด เป็นอนาบัติคือไม่ผิด นี่ในธรรมวินัยมันยังมี

ไอนี้ไปท่องตัวอักษรเลย แต่ไม่รู้จักที่มาที่ไป

เพราะเรารื้อพระไตรปิฎกมาหมดแล้ว แล้วถ้าเราทำถูกต้อง ทำดีแล้ว ไม่มีความผิดหรือ

ทีนี้เพียงแต่อย่างนั้นบ๊ีบนะ ยึดโดยตัวตามตัวอักษร แต่ไม่รู้ถึงนิยาม ไม่รู้ถึงนิยาม ไม่รู้ถึงความปรารถนาของพระพุทธเจ้าที่บัญญัติไว้ บัญญัติมาเพื่ออะไร วินัยข้อนี้บัญญัติมาเพื่ออะไร แล้วสิ่งที่เป็นอนาบัติ คือว่าที่อนุญาตให้ทำได้บ้าง มันเพื่ออะไร

เพราะความจริงพระพุทธเจ้าเรียบง่ายมาก ทุกอย่างทำให้เรียบง่ายมาก ให้สะดวกมาก ให้การภาวนาไปได้ง่าย แต่ที่มันยาก ยากเพราะอะไร ยากเพราะว่าไปเกร็งกันนี่ไง พระพุทธเจ้าบอกว่าเป็นอย่างนี้ ให้นั่งภาวนาอย่างนี้ นั่งเฉยๆ พระพุทธเจ้าบอกว่ามันก็ได้ เดินก็ได้ ยืนก็ได้ นอนก็ได้ แล้วเราทำตามข้อเท็จจริง

มีอะไรอีกใหม่ ว่าไป

โยม : (เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : 'ได้' 'ได้'หมด ครูบาอาจารย์ท่านสอนอย่างนี้ ในชั้นของสมาธิมันต้องรวมสงบ
 อย่างเดียว เวลากำหนดพุทโธ เวลาใช้ปัญญา มันต้องเหมือนโลกนี้ไม่มี เพื่อต้องการให้จิต
 เหมือนกับเราทอดแห เราทอดแหไปใช้ใหม่ เราลากแหกลับมาก็จอมแหเราดึงเข้ามามันจะรวมเข้า
 มาเป็นจุดเดียวใช้ใหม่ ชั้นของสมถะ ชั้นของสมาธิ มันบังคับให้จิตนี้หลุดตัวเข้ามา สงบเข้ามาเพื่อ
 เป็นฐาน เป็นพลังงาน

แต่ถ้าชั้นของปัญญา อย่างที่พูดนะ อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ แล้วมันกระจายไป เวลาหว่าน
 ออกไป ชั้นของปัญญาจะไม่มีขอบเขต กว้างขวางอย่างไรก็ได้ ที่นี้ไม่มีขอบเขต แต่มีสมาธิคือ
 ฐาน เห็นไหม สมาธิสำคัญตรงนี้ ถ้ามีฐาน เพราะปัญญาถ้าไม่มีสมาธิมันเป็นโลกียปัญญา คือ
 ปัญญาเกิดจากจินตนาการ เกิดจากตรรกะของเรา เกิดจากอวิชชา เกิดจากกิเลสพาใช้ แต่ถ้ามี
 สมาธิขึ้นมา ถ้าเกิดพอมีสมาธิ คือจิตมันว่างๆ ใช้ใหม่ เราก็คิดถึงขั้น ๕ ถึงกรรมฐาน ๕

กรรมฐาน ๕ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ขั้น ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันพิจารณา
 ได้หมด ชั้นของปัญญา ทั้งหมดก็ได้ อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ กระจายได้กว้างขวางขนาดไหนก็ได้
 เพราะมันออกไปจากสมาธินี้ไป ออกไปจากจิตไป ออกไปจากฐานของกิเลสไป ถ้าพิจารณาไป
 แล้วถ้ามันกว้างขวางขนาดไหน ให้มันกระจายออกไป แล้วมันจะมาตอนที่ใจนี้ไป

โยม : (เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : 'ได้' ถ้าชั้นของปัญญานะ เราจะบอกว่าชั้นของสมถะ ชั้นของสมาธิคือชั้นของ
 มารยาทสังคม ต้องเรียบร้อย ต้องสงบเสงี่ยม แต่ชั้นของปัญญามันชั้นของการทำงานนะ เต็มที่เลย
 การบริหารจัดการได้หมดเลย ไม่มีขอบเขต ทั้งหมดก็ได้ อันเดียวก็ได้ ขยายเองก็ได้

เพราะถ้าเราไปกำหนดขอบเขตสิ่งใดแล้ว เหมือนการทำงานนะ ที่เราก้านอธิธรรมตรงนี้
 ใจ ต้องตายตัวใจ นามรูปต้องตายตัวอย่างไร แต่ถ้าเป็นชั้นของปัญญามันตายตัวไม่ได้ ถ้า
 ตายตัว กิเลสมันหลบเลย กิเลสมันหลบซ่อนอยู่นั่นแหละ แค่นี้เองใจ ห้ามแค่นี้ใช้ใหม่ ภูก็หลบอยู่
 ปลายขอบอีกทางหนึ่ง เสร็จ ชั้นของปัญญาไม่มี กระจายไปทั่วเลย หลวงตาบอกตาข่ายเลย กางตา
 ข่ายเรดาร์ เรดาร์จับหมดเลย จับหมดเลย มีสิ่งใดเข้ามา กางแผ่ออกหมด

ชักจะมีปัญหา ว่ามา เข้าใจใหม่

เออ! เอามาเลย จะพักแล้ว ว่ามา เหนื่อยแล้วเว้ย

โยม : (เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : ถ้ามันเป็น มันเริ่มต้นภาวนานี้ละ ธรรมดาเหมือนกับจุดขยะ ขยะเป็ยก จุด
อย่างไรก็จุดไม่ติด แต่ขยะพอมันจุดติดแล้วเขาเรียกว่าจุดติดแล้วมันจะไหม้ต่อไปเรื่อยๆ มันจะ
สุขขอนจนกว่าขยะจะหมดกองนั้น

ขั้นของปัญญา เวลาจะให้มันเป็นปัญญานี้จุดติดยากมาก แต่พอจุดติดแล้ว ไฟมันจะเผา
ตลอด มันจะนอนไม่ได้ การนอนไม่ได้มันก็มีหลายระดับ การนอนไม่ได้นะ อย่างเช่นถ้าเรานอน
ไม่ได้โดยสามัญสำนึกของเรา มันนอนแล้วมันวิตกกังวล หรือว่าเรามีความที่เคยเป็นมา ก็ต้อง
พยายามใช้ปัญญาอบรมสมาธิให้มันหลับก่อน ให้มันพัก ให้มันพัก

คุณหลวงตาสิ หลวงตาท่านตอนที่ท่านอยู่กับหลวงปู่มัน หลวงปู่มันจะถามหลวงตาตลอด
“เป็นอย่างไรมหา จิตดีไหม”

“ดีครับๆ”

จนเวลา “ดีครับ”

“ดีบ้างอะไร มาติดอะไรอยู่ที่นี้”

ที่นี้หลวงตาท่านมีพื้นฐานของท่านใช่ไหม ท่านก็บอกว่า “อ้าว! ถ้าไม่อย่างนั้น
สัมมาสมาธิอยู่ที่ไหน” แล้วท่านต้องคิดว่าของท่านถูกใจ

หลวงปู่มันบอกว่า “สัมมาสมาธิของพระพุทธเจ้า...” เห็นไหม นี่มันเข้าอิทธิธรรมนี้แหละ
“สัมมาสมาธิของพระพุทธเจ้ามันไม่มีกิเลส สัมมาสมาธิมันเป็นความถูกต้อง ความสะอาด ความ
ดีงาม แต่สัมมาสมาธิของท่าน...” แนะ เห็นไหม “...สัมมาสมาธิของท่านมันมีสมุทัย มันมีกิเลส
อยู่เว้ย มันจะเป็นสัมมาสมาธิไปได้อย่างไร” นี่หลวงปู่มันเวลาท่านโต้แย้งกับหลวงตา

หลวงตาท่านบอกว่า “อ้าว! ถ้าไม่สัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิก็สมาธิถูกต้องนี่ไง แล้วเราจะ
ให้ไปอยู่ที่ไหน”

หลวงปู่มั่นบอกว่า “อ้าว! สัมมากับสมาธิของพระพุทธเจ้าอย่างหนึ่ง สัมมากับสมาธิของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ สัมมาสมาธิที่มันสะอาดบริสุทธิ์ กับสัมมาสมาธิของท่าน” คือสัมมาสมาธิของผู้ที่ติดใจ ผู้ที่ติด เพราะติดมันหลง นี่ไง มันถึงไม่สะอาดบริสุทธิ์ใช่ไหม

เถียงกันอยู่นานจนซัก “เอ๊ะ! น่าจะเป็นอย่างนั้น”

นี้จะเปรียบเทียบให้ดูก่อน เพราะนั่นจะเห็นว่าเพราะมันไปติดสงบไป ติดว่าความสงบสมาธินี้เป็นนิพพาน แล้วเวลาหลวงปู่มั่นท่านบอกนะ “โอ้นิพพานของท่าน ความสุขที่ว่าเป็นนิพพานมันแค่เป็นความสุขที่เป็นเศษเนื้อติดฟัน”

เศษเนื้อติดฟันมันมีรสชาติติดๆ หน้อยๆ เท่านั้นเอง แต่เราว่า โอ้โฮ! มันสุขมาก

หลวงปู่มั่น นี้ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็น ท่านผ่านมาแล้วท่านบอกเลยว่า “นิพพานของท่านนี่นะ มันแค่ความสุขที่เศษเนื้อติดฟันที่มันติดอยู่ที่ฟันเท่านั้นนะ ความสุขอย่างนี้มันจะเป็นนิพพานได้อย่างไร”

งนะ งง ก็เลยออกไป พยายามบังคับให้จิตออกมา ก็มาเห็นอสุภะ นี่ไง พอเห็นอสุภะปั๊บก็พิจารณา พอพิจารณาก็เข้าตรงนี้แล้ว เข้าที่ว่านอนไม่ได้แล้ว พอพิจารณา นอนไม่ได้เลย พิจารณาแล้ว พอมันนอนไม่ได้ เพราะปัญญามันหมุนไป พอปัญญามันหมุนปั๊บ แล้วความเห็นของท่านความเห็นของหลวงตาท่านบอกตอนขณะนั้นท่านเห็นว่าไปติดใจ เมื่อก่อนเป็นสมาธิก็ไปนอนตายอยู่นั้น สมาธิไม่มีประโยชน์อะไรเลย เห็นไหม มันต้องมีปัญญาสิ พอออกปัญญามันก็หมุนตัวๆ นอนไม่ได้ พอนอนไม่ได้มันก็ทุกข์ไป ทุกข์ก็กลับไปหาหลวงปู่มั่นอีก “บอกว่าให้ออกใช้ปัญญาๆ ตอนนีปัญญาออกแล้วนะ ไม่ได้นอนเลย นอนไม่ได้เลย นอนไม่ได้เลยนะ”

ติดสมาธิมันก็ไม่ยอมออก พอออกมามันก็เกินกว่าเหตุ

พอบอก “นอนไม่ได้แล้ว”

“นอนไม่ได้อย่างไร ก็มันคิดทั้งวันทั้งคืนเลย”

“นั่นล่ะมันบ้าสังขาร”

“อ้าว! มันบ้ำสังขารอย่างไร ถ้าไม่คิดไม่ใช่ปัญญามันก็ฆ่ากิเลสไม่ได้ ถ้าไม่ใช่ปัญญาไง นี่
ใช้ปัญญาแล้ว ปัญญามันก็หมุนใหญ่เลย”

“นั่นแหละ นั่นแหละมันบ้ำสังขาร”

ก็เวลาติดสมาธิ ท่านก็ขนาบให้ออกมาใช้ปัญญา พอใช้ปัญญามันก็เกินกว่าเหตุอีก ท่านก็
ขนาบ ขนาบให้พักในสมาธิ ท่านบอกเลย นี่ไง การเห็นอสุภะนี่อนาคามีมรรค พอถึงสุดท้ายแล้ว
มันนอนไม่ได้ ทำอย่างไร

พอนอนไม่ได้บ๊ีบ ท่านบอกว่าเหมือนเด็กหัดใหม่เลย ต้องกลับมาที่พุทโธๆ จนมันสงบ
ตัวลง พอปล่อยพุทโธ มันพุ่งเข้าไปอีกแล้ว เวลาปัญญามันหมุนแล้ว นี่ขึ้นของอนาคามี

แต่ของเราขึ้นอะไรละ ของเราขึ้นแค่ใช้ปัญญาใช้ไหม อย่างนี้เราจะบอกว่า เวลาเราฟัง
เทศน์ครูบาอาจารย์นะ อ่านหนังสือครูบาอาจารย์ในฝ่ายปฏิบัติ เราจะจับประเด็นไว้ แล้วประเด็น
นี้เราจะตั้งไว้ให้เป็นอาวุธของเรา แล้วเราจะเปรียบเทียบเพื่อจะไม่ใช่เราออกหลงทางตลอด
ประเด็นของครูบาอาจารย์ที่ใครหลง ใครพลาดสิ่งใด เราจะอ่านเป็นข้อมูลนะ แล้วฝังไว้ในนี้ แล้ว
เวลาเราทำไป พอมันมีปัญหาอะไรขึ้นมา เราจะเอาข้อมูลอย่างนี้เข้ามาตรงเพื่อจะไม่ใช่ตัวเอง
ผิดพลาด

ใครหลง ครูบาอาจารย์องค์ไหนก็แล้วแต่ในประวัติของแต่ละองค์ หลงติดสมาธิ ๑๗ ปี
หลงปุ่หลุยกับหลงปุ่เทศก์ ติดสมาธิ ๑๗ ปี ๑๑ ปี องค์ไหนติดตรงไหนๆ หลงปุ่คำคิด
ตรงไหน จำหมดคนะนี่ เพื่ออะไรรู้ไหม เพื่อจะไม่ใช่ตัวเองมันมีข้อมูล เพื่อจะให้ตัวเองไม่
ผิดพลาดไง ฉะนั้น เวลาพูดมา สิ่งที่มีมันฝังอยู่ในนี้ ฉะนั้น เวลาพูดมา เราถึงเอามาเป็นคติเป็น
ตัวอย่างว่าครูบาอาจารย์ท่านผ่านของท่านมา ท่านจะมีอุปสรรคแต่ละองค์ๆ มาไม่เหมือนกัน

ทีนี้ถ้าแบบนี้ นี่เป็นอุบายของท่านใช้ไหม เราก็มาเทียบเคียงกับเรา เทียบเคียงกับเรา เวลา
ท่านคิดในสมาธิก็ผิดอันหนึ่ง เวลาถ้ามาคิดในปัญญาก็ผิดอีกอันหนึ่ง ขณะที่ทำอยู่ มันจะมีผิดมี
ถูกอยู่ตลอดเวลา

ทีนี้ถ้ามันไม่นอน มันนอนไม่ได้ เรายังไง เวลาเรานะ เราจะนอน นอนไม่ได้ อยู่บ้านตาคน
หนาว เดือนพฤศจิกายน หนาวๆ หนาวมาก พอหนาวมากนะ เราก็เอาผ้าอาบพันหน้าก่อนรอบ

ชั้นหนึ่ง แล้วก็เอาผ้าห่มพันอีกชั้นหนึ่ง แล้วก็นอนลงนะ แล้วเอาผ้าห่มปิด แล้วก็พุทโธๆ จะให้หลับ ไม่หลับหรือก ไม่หลับ

ความรู้สึกของเราเนะ มันฝึใจ ถ้าใจเราเป็นอะไร เราจะมีเทียบความรู้สึกไว้ ความรู้สึกเราเหมือนกับเราไฟไหม้บ้าน เรานี้คนไฟไหม้บ้าน ขณะที่ไฟไหม้บ้านเรา เรารื้อขนของออกจากบ้าน เราจะนอนหลับได้ไหม เพราะจิตมันตกใจมากใช้ไหม เวลาปัญญามันเกิด มันมีความรู้สึกอย่างนั้นนะ เหมือนไฟไหม้บ้าน เหมือนเล่นการพนันแล้วตำรวจจับ วึ่งหนินะ ขณะที่เล่นการพนัน ตำรวจมา มันโคดตึกนะ มันวึ่งหนีได้ทั้งนั้นนะ ขณะที่ปัญญามันหมุน มันมีความรู้สึกอย่างนั้นนะ มันนอนไม่หลับ นอนไม่ได้เลย เราก็ต้องพยายามพุทโธเอาให้นอนให้ได้

เรา คนที่ภาวนามันจะมีอุปสรรค มันจะผ่านมาหมด เราเคยผ่านอุปสรรคอย่างนี้มาแล้ว

โยม : (เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : แก่ไปที่ละเปลาะๆ ย้อนกลับมาเมื่อคืนนี้ ที่บอกภาวนาไปแล้วจะงายใจ เห็นไหม นอนไม่ได้อีกชั้นหนึ่ง พอแก่ได้ขึ้นไปก็นอนไม่ได้อีกชั้นหนึ่ง แก่ได้ก็ขึ้นไปนอนไม่ได้ อีกชั้นหนึ่ง

โยม : ถ้าพิจารณา เราออกพิจารณานะคะ คือถ้าเกิดเราจะพิจารณาสິงใด พิจารณาเอาอะไรก็ตามที่ผ่านมา แต่ว่าเมื่อจะพิจารณามันส่งออกไปเพื่อพิจารณาสິงนั้น แล้วทีนี้มันก็เหมือนกับว่า พอเราพิจารณาสິงนี้ปุ๊บ มันก็เห็น มันก็บอกว่า เอ๊ย! เรายังมีอยู่ เรายังทำต่อได้ เราจะรู้สึก... คือเราจะจูงหวะ...

หลวงพ่ : ความผิดพลาดเรานี้ไง ความผิดพลาด เราเคยผิดเคยถูกนี้ไง เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเวลาไปเห็นมันตื่นเต้น มันตื่นเต้น บางทีเหมือนเด็กมันมีของเล่นใหม่ มันก็ตะครุบเล่นจนเพลิน แล้วพอเสื่อมไปแล้ว เหมือนเลย หลวงตาท่านพูดเลย ตอนที่ไปอยู่กับหลวงปู่มั่นใหม่ๆ จิตมันเสื่อม แล้วไปหาหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นบอกเลย “อิม! มันเหมือนเด็ก เด็กมันไปเที่ยวไม่กลับ”

เห็นไหม เด็ก จิตไม่มีประสบการณ์ัง พุทโธๆๆ พอเสร็จแล้วบางทีมันเสื่อม หลวงปู่มั่นสอนอย่างนี้ นี่หลวงตาเล่าให้ฟัง พอท่านบอกว่า คนไม่เป็นนะ พอย้อนกลับไปแล้วนะ เหมือน

สอนเด็กๆ ว่า คนมันต้องกินอาหาร เด็กมันชอบกินขนม ท่านบอกเด็กมันต้องกินอาหาร ฉะนั้นมันไป มันไปเที่ยว ไม่มีทางกินหรือก เอ็งพุทโธๆ เดี่ยวมันต้องกลับมา พุทโธๆ อยู่อย่างนั้นนะ

มันก็จริง พุทโธๆ พอจิตมันเสื่อม จิตมันเสื่อม จิตไม่มีใช้ใหม่ ก็อยากได้ พออยากได้ก็วิ่งหาไป ลืม ลืมพุทโธไป ลืมอาหาร ต่างคนต่างหิวใช้ใหม่ เราก็หิว เด็กก็หิว ไปเตลิดเปิดเปิงเลย แต่ท่านบอกไม่ต้องไปวิ่ง ไม่ต้องไปตามมัน เราอยู่นี่ พุทโธๆ ไว้ พุทโธไว้ พุทโธคืออาหารไปเต็มหมดแรงมันนะ มันต้องกลับมากินไป กลับมาพุทโธไป

โยม : ก็คือต้องลองผิดลองถูก...

หลวงพ่ : เวลาถามเรา เราก็บอกเทคนิคเท่านั้นนะ แล้วถามเราแล้ว พอถามให้ถูก เราถามใช้ใหม่ เราที่นี่ พวกนี้จะมีรู้ดี ไอ้โตมันรู้ดี โทษนะ เรากินอาหารรสจัด ฉะนั้น มาถามเราว่าอะไรอร่อย เราก็บอกของถูกนี่อร่อย พอเอ็งเอาไปกินนะ กินไม่ได้หรือก ขมปัดเลย นี่ก็เหมือนกัน มาถามเทคนิคเราไป เราก็บอกเทคนิคไปไป แล้วเอ็งไปทำ ทำได้ไหม

อาจารย์บอกวิธีการเท่านั้น พระพุทธเจ้าบอกว่าเป็นคนชี้ทาง แล้วพวกเราเป็นคนก้าวเดิน แล้วเอ็งจะบอกให้คนชี้ทางว่าการชี้ทางเป็นถนนที่ไหน ไม่ใช่ ถนนอยู่ที่เท้ามึงนั่นต่างหาก ถนนอยู่ที่มึงขุดดิน มึงปักพื้นที่ แล้วมึงเดินไป แต่คนบอกถนน ถนนก็คือคำพูด ถนนอยู่ที่นั่น ที่นั่นก็คืออากาศไป มึงเดินบนอากาศ มึงเดินได้ไหม มึงต้องปรับถนนมึงนะ

นี่ก็เหมือนกัน ที่มันลองผิดลองถูก ก็เราผิดเราถูกเอง พอผิด เราก็ถามอาจารย์ ให้อาจารย์จะให้ชี้ห้อยห้อยมันกินไม่ได้นะมึง สิ้นคำต่างหากกินได้ นี่กรรมฐานเป็นแบบนี้ ใจถึงใจ ใจรู้ใจ ใจบอก บอกนี่ถูกหมด แต่เอ็งต้องทำให้ได้

แล้วเดี๋ยวนี้หลวงตาท่านพอประสบการณ์สูง เวลาใครมาท่านบอกว่า “พูดมาสิ เราแค่ฟัง” หลวงตาท่านตอบปัญหาบ่อย ได้ยินไหม “เราแค่ฟัง เราแค่ฟัง บอกมาสิ เราแค่ฟัง แล้วเราก็บอกถูกผิดเท่านั้นนะ เอ็งทำสิ พูดมา”

ทีนี้เราไม่ใช่ออย่างนั้นนะ ไปถึงนะ “อ้าว! หลวงตาทายสิ ทายมาสิ”

ไอ้ใครไปก็ “ทายมาสิ”

แต่ท่านบอก “พุดมาลี เอ็งก็พุดมาลี” ก็เอ็งจะเอาของมาให้ข้าดู เอ็งจะมาจํานำ ข้าก็ดูสินค้า เอ็งนะ แล้วท่านก็บอกว่านี้ให้ราคาเท่าไร

แต่มันสำคัญนะ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะเราคุย เราตัดสินมานี้เยอะมาก เวลาคนที่มาหา เราทุกคนมีสามัญสำนึกรู้ถูกรู้ผิดอยู่ แต่ไม่มีใครช่วยบอก มันไม่ลง คาอยู่อย่างนั้น พอถึงเราแล้ว เราพ้นชงปีบ

“อืม! ไซ่ คิดอย่างนี้ แต่ไม่มีใครบอก”

คือมันระหว่างทางสองแพร่ง คาใจอยู่อย่างนั้นนะ จะไปทางไหนไปไม่ถูกหรอก ต้องให้ คนบอกว่าซ้ายหรือขวา เพราะพอมหาเรา เราบอกว่า “ขวา”

ซ้ายหรือขวานะ

“เออ! ไซ่” พุดอย่างนี้เยอะมาก “เออ! ไซ่ ก็คิดอย่างนี้ แต่ไม่กล้า ไม่มีใครบอก”

เราถึงบอกว่าโดยสามัญสำนึกพวกเราก็รู้อยู่นะ แต่ด้วยกิเลส กิเลสละเอียดอย่างนี้ คือมัน แค่นะเราแค่กึ่งๆ ให้เราลังเลแค่นี้ ไปไม่รอดแล้ว ให้แค่เราลังเล เวลามาหาเรา เราบอกว่าพ้นชง เลย

คนพุดอย่างนี้เยอะ “ไซ่ คิดอย่างนี้มานาน แต่มันไม่กล้า ไม่มีใครบอก ถ้ามาหาอาจารย์ อาจารย์พ้นชง”

ที่นี้การพ้นชงมันต้องรับผิดชอบว่าพ้นชงแล้วถูกหรือผิด ถ้าพ้นชงผิดนะ ลงอเวจีด้วยกัน ลงอเวจีด้วยกันเลย ฎไปก่อนเลย แล้วมึงตามกูมา ฉะนั้น อย่างของเรา เราพ้นชงเลย แล้วเรามั่นใจ มาก มั่นใจมาก พ้นชงเลยละ ต้องอย่างนี้ ต้องอย่างนี้ ฉะนั้น เวลาเราพุดไป เอ็งทำมาเถอะ ถ้าผิด ฎ ให้ตัดหัว

หลวงตาท่านพุดอย่างนี้ หลวงตาท่านบอกว่า “ถ้าผิด เราจะพาไปฟ้องพระพุทธเจ้า” ท่าน พุดบ่อย “ถ้าเราสอนผิด เราจะพาไปอุทธรณ์พระพุทธเจ้า” หลวงตาท่านพุดอย่างนั้นนะ

แต่ของเรา เราบอกว่า ถ้ากูสอนผิด ฎให้มึงตัดหัวเลย ไม่ต้องไปหาใคร ตัดหัวกูทั้งเลย เพราะอะไร เพราะว่ากูโดนหลอกมาแล้ว ฎโดนหลอกมาเยอะมาก กิเลสเราเองหลอกเรา ฎโดน

กิเลสหลอกมาเยอะมากๆ ล้มกลิ้งล้มหงายมานี้ทุกข์เยอะมากๆ มันก็เลยมีประสบการณ์เยอะๆ ก็เลยพูดได้เยอะๆ คนอื่นเขาไม่พูดอย่างนี้นะ เพราะประสบการณ์เขาไม่ค่อยมี บางที่เขาทำไปแบบว่าที่ๆ ไป แต่ประสบการณ์เรานี้แหละ ด้วยกิเลสหลอกเยอะมาก

แล้วเวลาใครมาหาเรา เห็นใหม่ แยกกายแล้ว อะไรแล้ว...เราไม่ฟัง ไม่ฟัง เพราะมันเป็นสามัญสำนึก เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะว่าเราไปศึกษาธรรมกันเยอะ ถ้าพูดอย่างนี้ อย่างที่ว่าเมื่อคืนเห็นเราเป็นโครงกระดูก ถ้าไปพูด “โอ้โฮ! เห็นโครงกระดูกนี่เห็นอสุภะแล้วนะ” ทุกคนนะ

แต่เราจะถามกลับเลย แล้วเขายังไม่มีพื้นฐานสมาธิเลย ทำไมเขาเห็นได้

เราถึงบอกว่าการเห็น คุณิ อย่างจิตรวม รวมได้ ๒ อย่าง อย่างหนึ่งคือรวมโดยแบบจิตรวมใหญ่เป็นพระสัทธาคามิ กับรวมโดยสมาธิคือไม่มีอะไรเลย จิตรวม ถ้าจิตรวมโดยวิปัสสนานะเวลามันแยก โลกนี้ราบหมดเลย กายกับจิตแยกออกหมดเลย จิตรวม จิตรวมของพระสัทธาคามิ คนจิตรวมได้ อย่างน้อยต้องเป็นพระสัทธาคามิ แต่ถ้ามันรวมของฤทธิชีไพรก็รวมได้ รวมในปุถุชน คำว่า “จิตรวม” หรือคำว่า “ขั้นตอน” ถ้าคนไม่มีหลักนะ วินิจฉัยไม่ถูก

ฉะนั้น ถ้ากรณีทีเห็น อย่างน้อยถ้าเห็นโครงกระดูกอย่างนี้เห็นเป็นอสุภะ เพราะเดี๋ยวนี้มันมีเห็นบ่อย เคนจกรรมเห็นโครงกระดูกยื่นอยู่ข้างหน้า วาสนาของคนไม่เหมือนกัน มันจะพลิกไปทางไหน ทีนี้พอมาถามเราปั๊บ เราจะเช็คเลย เห็นคือเห็น แต่เราเช็คถึงใจ พอเราเช็คถึงใจปั๊บ มันก็เป็นขั้นของอย่างนี้

อ้าว! ว่ามา

โยม : (เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : มันเห็นจริงๆ มันก็เป็นประโยชน์แล้ว ที่ว่าเวลามันไหลไป เวลามันจับไปอย่างเราพูดตอนเช้า ที่พระสารีบุตร ที่ว่าพระพุทธรเจ้าพูดกับหลานพระสารีบุตรใหม่ “ถ้าเธอไม่พอใจสิ่งต่างๆ เธอต้องไม่พอใจอารมณ์ของเธอด้วย เพราะอารมณ์ของเธอเป็นวัตถุอันหนึ่ง”

อารมณ์ของเธอ อารมณ์ความรู้สึก ความคิดใจ นี่มันไหลไป เป็นความคิด เป็นอารมณ์ ความรู้สึกที่เราจับได้ เราจับได้ ถ้าเราไล่ไป อย่างที่เขาพิจารณานามรูปมันเห็นการเกิดดับ เกิดดับคือมันเรื่องธรรมดาของการเกิดดับ แต่ไอนี้มันไม่ใช่เรื่องธรรมดาของการเกิดดับ การเกิดดับมัน

เป็นอาการของใจ แต่ถ้าจิตมันมีพื้นฐาน ตัวใจ เห็นไหม รู้ทัน จิตรู้ทันการเกิดดับ เห็นใจ เห็นการไหลไป เห็นการเป็นความเป็นไป นี่ถ้ามันจับได้

มันไม่ใช่ว่า ถ้ากิเลสเป็นเรา ทุกอย่างเป็นเรา เราทำอะไรไม่ได้เลย แต่กิเลสไม่ใช่เรา แล้วเราเป็นเรา สิ่งที่เกิดขึ้นอีกอันหนึ่ง พอจิต ถ้าเรากำหนดของเราไป เราทำพื้นฐานของเราไป แล้วมันเห็นอาการไหลไป เขาเรียกว่าธรรมารมณ์ คือจิตมันจับสติปัญญา ๔ อันหนึ่ง การพิจารณา กาย การเห็นกายก็เห็นอันหนึ่ง ถ้าเห็นอารมณ์ความรู้สึก เห็นความคิดใจ อันนี้พอมันจับแล้วมันก็กระเทือน กระเทือนเพราะอะไร

น้ำร้อนนะ น้ำร้อนเอามือจุ่มไป มือนี้พองนะ น้ำร้อนนะ น้ำเย็นน้ำอะไรเราก็ปกติ จิตใจเราปกติคิดอะไรเราก็เย็นใจ ก็คิดกันไปเรื่อยเปื่อย น้ำร้อน หมายถึงว่า มันเป็นสังขารม พอสักธรรม พอมันจะพุดอะไรมันสะเทือนใจ มันกระเทือนความรู้สึกใจ เวลาใครมาถามเรา เราจะเอาตรงนี้เป็นหลัก เอาตัวใจเป็นหลัก ใจเราไปลูบไปคลำ ใจเราไปจับไปต้องแล้วมันสะเทือนใจใหม่ การสะเทือนใจคือการถอนใจ ถอนกิเลสใจ

เวลาเราสังเกตได้ใหม่ เราภาวนาดี ๆ น้ำตานี้ไหลพรากเลย บางทีเรากระเทือนหัวใจกันมาก ฉะนั้น ถ้ามันเป็นอย่างนั้น ตั้งสติไว้ ตั้งสติ ตั้งสติแล้วจับมันแยกให้มันหยุด หยุดนะ ที่มันไหลไป ไหลไป คือรถมันวิ่งไป มันเร็ว เราจะไม่เห็นอะไรเลย แต่ถ้ารถนี้ให้มันจอด แล้วเราขึ้นไปตรวจ ตรวจแล้ว ทุกอย่างแล้วมันเห็น

นี่ก็เหมือนกัน เร็วขนาดไหนนะ เขาบอกจิตมันเร็ว

สติเร็วกว่า ถ้าสติมันจับนะ เร็วขนาดไหนก็หยุดนิ่ง

มาบอกว่าเร็วนะ พอบอกว่าเร็ว “อู๊ย! ไซ้ มันเร็วมากเลย พิจารณาไม่ได้เลย มันเร็วมาก ๆ แล้วเมื่อไหร่มันจะพิจารณาได้ล่ะ”

แต่ถ้าสติมันทันนะ เพราะความเร็วของจิต ความเร็วของสติเร็วกว่าความคิดเราอีก ยับยั้งความคิดได้หมด จำคำนี้ไว้ ให้อั้วว่า “ไม่ทันเลย มันไหลไปเลย ไม่ทันนะ”

ไม่ทันเพราะใจเรามันยังอ่อน แต่ถ้าใจมันเข้มแข็งขึ้นมา ทันหมด แล้วหยุดได้ หยุดได้คือแยกแยะได้ แยกแยะได้นั่นนะแยกแยะให้เห็นเหตุเห็นผล แยกแยะนั่นนะ นั่นนะวิปัสสนา

เราจะเอาแค่นี้ก่อน เพราะเดี๋ยวมันจะมีรอบเที่ยง เดี่ยวพระจะมาอุโบสถ แล้วจะมีรอบเย็น
รอบเย็นพวกนี้ยังอยู่ไซ้ใหม่ เดี่ยวมีอีก ๒ รอบ ขอพักก่อนนะ เอวัง